Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 115 (13920) | 1975 оной майн 23, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

...ЬЕТНАМ-СОВЕТ ...АНИ БАРИСААНАЙ ...ҮЛГЭМДЭ

...дэтэ нүхэд ба ханинар!

...намай Демократическа Республикада вьетнам-со... барисаанай бүлгэмэй байгуулагдаhаар 25 жэлэй ...шаг ойтой дашарамдуулан, хани нүхэсэлэй ба үнэн ...эй халуун амаршалга хүргэнэбди.

...ет ба вьетнам арадуудай хани барисаан, нэгэдэл, ...хы ёhoop hаналаа нэгэдэлгэ гүнзэгы түүхэтэй, ...ёhо заншалтай юм. Эдэ бүгэдэ Ленинэй мүнхэ ...hургаалнаа, Агууехэ Октябриин социалис революци... илалтаhаа эшэ үндэhэтэй. Советскэ Союзай ехэ нү... вьетнам арадай алдар солото хүбүүн, уласхоорон... коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ...ябуулагша нүхэр Хо Ши Мин Вьетнамда совет ...й хани барисаа байгуулхын түлөө анха түрүүшын ...шэн байhан. Тэрэнэй түрэhөөр 85 жэлэй ой манай ...эдэ үдэрнүүдтэ үргэнөөр тэмдэглэгдэхэ байна.

...ет Россин ойро бү хүрэгты» гэhэн уряа доро залуу ...засагые дэмжэhэн вьетнам арадай баатар тэмсэл ...үнүүдэй ой ухаанда хэзээдэшье мартагдахагүй. ...н хоёрдохи дайнай жэлнүүдтэ Вьетнамай патрио... ...hэдынгөө Эхэ ороной эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даан... ...йдалай түлөө тэмсэл ябуулха зуураа, фашис эзэм... ...тэ эсэргүү тэмсэлдэ совет арадай харуулhан баа... ...таар зоригжон, бүхы орон доторoo «Советскэ Сою... ...инарай бүлэгүүдэй» ажал ябуулга дэлгэрүүлhэн ...

...ис Германи ба милитарис Японие үй бута сохил... ...эндэ совет арад ба тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүд ...хы үүргэ дүүргэhэн), 1945 оной августда Вьет... болоhон революциин илалта хадаа амгалан байда... социализмын арюун нангин уг зорилгын түлөө ...э манай оронууд болон арадуудай хамтын тэмсэ... ...ижүүлхэ таатай зохид эрхэ нүхэсэл олгоhон байна. ...нам-совет хани барисаанай бүлгэмэй 25 жэлэй ой ...арадай түүхэтэ илалта туйлаад байhан үедэ тэм... ...жэ байна. Вьетнам арад империалис эзэрхэг тү... ...шүүлдэ айхабтар шанга сохилто хээ. Урда Вьет... ...н сүлөөлэгдэбэ. Баатар вьетнам арадай урда эб ...далай, демократическа ёhoop хүгжэлгын ба со... ...а талаар hалбаран бадаралгын үргэн харгы нээг...

...дэтэ нүхэд, алишье юумэндэ шалгалта гараhан ...зэргэ — Вьетнамай ажалшадай партиин хүтэлбэри ...ДРВ-гэй ажалшадай өөрынгөө республикын алдарта ...эй ойн урда тээ социализм байгуулха хэрэгтээ то... ...амжалтануудые туйлаhандатнай таанадтай хамта ...р баясанабди.

...нам арадай илалтанууд хадаа марксистско-ленин... ...ргаалай амидаралта агууехэ хүсэтэй байhанай, со... ...оронуудай ба дайшалхы ёhoop hаналаа нэгэдэл... ...б найрамдалай, демократиин, национальна бэеэ ...й байдалай ба социализмын түлөө тэмсэлдэ импе... ...ида эсэргүү бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэлэй эли тодо ...эршэ мүн болоно.

...р солото илалтануудта зорюулагдаhан таанадай ...ясхалан ба таанадай баяр ёhололтой хубаалдаха ...Вьетнамай Демократическа Республикын бүхы ...эй туршада Советскэ Союз вьетнам арадтай сэм... ...эргэсүүлэн ябаа гэжэ совет хүнүүд омог баяртай... ...лхэ дүүрэн эрхэтэй. Өөрынгөө Эхэ оронние ам... ...демократическа ёhoop хүгжөөхын түлөө тэмсэл... ...т арад вьетнам арадта саг үргэлжэ туhалhан, ...шье бүхы хэмжээнэй туhаламжа, дэмжэлгэ хүр... ...йха. Манай марксистско-ленинскэ партинуудай, ...оронууд ба арадуудай хоорондохи харилсаануудай ...ижэн хүгжэжэ, аха дүүгэй ба харилсаа холбоо... ...налис интернационализмын бодото бэелэлэй жэ... ...оhон ушар бидэниие гүн гүнзэгыгөөр баясуулна. ...й оронуудай арадуудай хоорондохи аха дүү хани ...ые бэхижүүлхэ ба үргэн харилсаа холбоо бай... ...йн hайхан хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулжа бай... ...нам-совет хани барисаанай бүлгэмэй ажал ябуул... ...етскэ Союзда hайн мэдэдэг ба үндэрөөр сэгнэдэг ...Вьетнамай ажалшадай партиин найдамтай туhа... ...йха зуураа, вьетнам-совет хани барисаанай бүл... ...рhэн 25 жэлэй туршада интернациональна ха... ...холбоо ба Советскэ Союзтай дайшалхы hаналаа ...хүгжөөхэ талаар тон ехэ хүдэлмэри хэhэн бай... ...й жэлнүүдэй гал дүлэн соогуур, шэн зоригто ...үедэ совет болон вьетнам олон миллион нүхэдэй ...харилсаа холбоон бэхижэhэн, хамтын дайсанда ...тэмсэлдэ, хамтын илалтын аша туhада тэдэнэй ...дал нэгэдүүлэгдэhэн байха юм.

...м-совет хани нүхэсэлэй бүлгэмые Арадуудай ...рисаанай совет орденоор шагнаhан ушар хадаа ...ажал ябуулгын үндэр сэгнэлтэ болоно.

...тэ вьетнам нүхэд ба ханинар, КПСС-эй ЦК-... ...хы совет арадай үмэнэhөө үндэр шагналда хүр... ...найдашарамдуулан, Таанадые үнэн зүрхэнhөө ...аад, социализм байгуулгадаа, национальна нэгэ... ...эб найрамдалай ба хүгжэн hалбаралгын замаар ...дабшалгада, аха дүү ёhоной совет-вьетнам ха... ...дые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ ...Танай хүдэлмэридэ шэнэ амжалтануудые түйла... ...ноб.

...болон вьетнам арадуудай эбдэршэгүй хани нүхэ... ...мүнхэдөө мандажа байг лэ!

Л. БРЕЖНЕВ.

...й Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...АМ-СОВЕТ ХАНИ БАРИСААНАЙ БҮЛГЭМЫЕ ...УДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕНООР ШАГНАХА ТУХАЙ

...намай Демократическа Республикын ба Советскэ ...арадуудай хоорондын аха дүү ёhоной хани бари... ...рилсаа холбоое бэхижүүлхэ ба хүгжөөхын тула ...с ажал ябуулга амжалтатайгаар эрхилдэгэйнь ...етнам-совет хани барисаанай бүлгэмые Арадуу... ...барисаанай орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Н. ПОДГОРНЫЙ.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

...а, Кремль. 1975 оной майн 21.

ТАСС

...ЭНЭ hОНИН

...Громыко Б. Крайскитай уулзаба

...(ТАСС). Эндэ ...айhан КПСС-эй ЦК-... ...итбюрогой гэшүүн, ...гадаадын хэрэгүү... ...истр А. А. Громыко ...э Австриин Респуб... ...федеральна канцлер ...кие бараалхаба. ...ёhоной хөөрэлдөө... нэй үедэ совет-австриин харилсаанай асуудалнууд, тэрэшэлэн уласхоорондын зарим асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

СССР-hээ Австриин Республикада байдаг элшэн сайд М. Т. Ефремов хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

...ГРОМЫКО ВЕНЭhЭЭ МОРДОО

...(ТАСС). КПСС-эй ...Политбюрогой гэ... ...СССР-эй гадаадын ...й министр А. А. ...майн 21-дэ Венэ... ...доо.

...ай гүрэнэй секре... ...Киссинджертэй хэ... ...лдөөнүүд тодорхой, ...туhатай байгаа гэжэ ...Громыко тэндэhээ ...урда тээ журна... ...та мэдүүлбэ.

...21-дэ Австриин фе... ...канцлер Б. Край... ...рэлдөөб. Тиихэдэз ...стри хоёрой хоо... ...арилсаан hайнаар хүгжэжэ байна гэжэ тэмдэглээбди гэбэ.

А. А. Громыкые федеральна канцлер Б. Крайскиие аэродром дээрэhээ үдэшэбэ.

• • •

А. А. Громыко тэрэл үдэргөө бусажа Москвадаа ерээ. Аэродром дээрэ тэрэниие КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов болон бусад угтаа.

ТАРИЛГАЯА hАЙНААР, ТҮРГЭНӨӨР ҮНГЭРГЭЕ!

ШЭНЭ ЗВЕНОНУУД ШАЛГАРНА

Үглөөнэй наранhаа үдэшын харанхы болотор Дэдэ-Үшөөтын таряалан дээгүүр трактор, машинын хүнхинөөн таhарнагүй. Мүн hүниндөөшье газар хахалжа ябаhан тракторнуудай галнууд эндэ тэндэ яларха юм.

Энэшье гайхалгүй. Эгээл мүнөө таряалан дээрэхи бүхы хүдэлмэриие түргэнөөр, шанартайгаар хэжэ шадаа hаа, таряанай үрэhэн шингтэй хүрьhэндэ хаhа сагтаа оруулагдажа, hайн ургаса гараха ха юм.

Таряалангай захада байhан ногоохон вагоной хажуудa ошоходомнай, звеное даагша залуу механизатор С. Д. Балданов hаяхан поли дээрэhээ ерээд, эдеэлхэ гэжэ байба. Хажуудань тогоошон Долгоржап Балданова халуун эдеэ бэлдэжэ, hахыhалаг хүдэлнэ.

Звеное даагша нүхэр Балданов Д. С. Галсановтай хоюулан К-700 түхэлэй тракторта хүдэлхэ зуураа, сугтаа ажалладаг нүхэдэйнгөө хэhэн юумые шалгажа, хэмжэжэ абадаг, хүтэлбэрилдэг юм.

— Техникэмнай яhала hаадгүй хүдэлнэ. Хүн бүхэн даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Үдэртөө 36 гектар тарихын орондо 45—50 гектар hайн шанартайгаар тарина. Илангаяа Дамба Рампилов, Жаргал Раднаев гэгшэдэй жолоододог тарилгын агрегадууд үндэр бүтээсэ түйлана, — гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Энэ жэлдэ түрүүшынхеэ бэеэ даагаад хүдэлжэ байhан 590 гектарта шэниисэ таряад, мүнөө обёосой үрэhэ сеялкэдэжэ байна.

Тэрэшэлэн Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой үнинэй механизатор Санжа-Сурун Чойбсоновой хүтэлбэрилдэг нүгөөдэ звенонь баhал хаhа саг соонь эртынгээ тарилга дүүргээ. Энэ звенодо бэрхэ механизатор Жугдур Занаев, Александр Лобаров гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ.

— Үшөө ехэ ажал хэхэ hэмди. Теэд нэгэ ДТ-54 түхэлэй тракторнай эбдэржэ hаатаад, муу юумэн болоо. Тиигээгүй hаань, колхоз соогоо мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гаражашье болохо hэмди, — гэжэ звеное даагша нүхэр Чойбсонов хэлэнэ.

Колхозой нэгэдэхи отделениин Камель Мингазовай звено богонихон болзор соо ажаллана.

Байгша ондо колхоз тракторна бригадануудайнгаа орондо таряа ургуулха, кукуруза тариха тусхай бэеэ дааhан звенонуудые эмхидхэжэ, хабарайнгаа тарилгые хаhа саг соонь hайн шанартайгаар дүүргээд, үндэр баян ургаса абаха үндэhэ hуури табижа байна.

В. БАШАРОВ.

Зэдын аймаг.

,,БУЛАД ХҮЛЭГЭЙ" ЭЗЭН

Буда Жамсуевич Цыденов хори гаран жэлэй туршада «булад хүлэгэй» жолоо барижа ябана. Тиигэхэ зуураа техникэ ашаглаха, тэрэнээ харууhалха талаар баян дүй дүршэлтэй болоhон байха юм. Хори гаран жэлэй туршада элдэб түхэлэй трактор жолоодожо, жэншэдгүй hайнаар хүдэлхэ шадабаритай болонхой. Жэлэй дүрбэн сагта — хабарай тарилгадашье, тэжээл бэлэдхэлгэдэшье, намарай ургаса хуряалгадашье, үбэлдөө малай фермэ, отарануудта тэжээл зөөлгэдэшье жэгдэ hайнаар хүдэлжэ, даажа абаhан трактораа бүтээсэ ехэтэйгээр ашагладаг байна.

hүүлэй жэлнүүдтэ түрэл Михайловкынгаа совхозой лугомелиоративна отрядта хүдэлнэ. Тус отрядай механизаторнууд сабшалан ба таряалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар горитой ажал ябуулна. Энэ хабартаа республика дотор соносхогдоhон габшагай хоёр hарын туршада хараалагдаhан түсэбөө отрядай гэшүүд амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Тракторист Буда Жамсуевич хоёр hарын туршада 2 мянга гаран тонно наг шэбхэ сабшаланда, таряаланда гаргаhан байна. Тиихэдэ минеральна үтэгжүүлгэ таряаланда оруулха, сабшалан уhалха талаар ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри бүтээгдээ.

Үнинэй тракторист Б. Ж. Цыденов ажахынгаа эрхим механизаторнуудай нэгэн болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механизатор Буда Жамсуевич Цыденов.

Д. АЮШЕЕВЭЙ фото.

Захааминай аймаг.

ЗОРИЛГОНЬ—150 ЦЕНТНЕР

Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхоздо Иннокентий Максимович Седунов хэдэн жэлэй туршада хартаабхашанаар хүдэлжэ байна. Тиигэжэ ажалай баян дүршэлтэй болонхой. Үнгэрэгшэ 1974 оной дүнгүүдээр энэ нүхэртэ «Аймагай эрхим хартаабхашан» гэhэн үндэр нэрэ зэргэ олгогдоо бэлэй. Коммунист нүхэр Седунов даажа абаhан 80 гектар участогайнгаа га бүриhөө үнгэрэгшэ жэлдэ 110 центнер хартаабха хурлаhан юм.

Юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ Иннокентий Максимович Седунов таряалангай гектар бүриhөө 150 центнерhээ бага бэшэ хартаабха абаха социалис уялгатай юм. И. С. Седунов абаhан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын тула хартаабха тарилгада hайнаар бэлдээ. Мүнөө ерэхэ ургасын үндэhэ hуури табигдажа, хартаабха тарилга энэ звенодо эмхитэйгээр ябуулагдана.

hүүлэй жэлнүүдтэ «Прибайкалец» колхоз хартаабхынгаа газарые хоёр дахин үргэдхэжэ, тэрэнээ 300 гаран гектарта хүргөө. Хэнэйшье мэдэhээр бүхы ажалаа оньhон техникын хүсөөр хэдэг звенонууд лэ нимэ ехэ газарта хартаабха hайнаар ургуулжа шадаха байна. Юуб гэхэдэ, энэмнай тон харууhа ехэтэй, хуряажа абахадашье бэрхэтэй ургамал ха юм.

Тиимэhээ колхоз эгээн дүршэл ехэтэй механизаторнуудаа хартаабха ургуулха звенонуудта табяа. Тэдэнэй нэгэн нүхэр Седунов болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. М. Седунов.

П. ГРИГОРЬЕВОЙ фото.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ХЭР ЯБАЖА БАЙhАН ТУХАЙ

1975 оной майн 10-най МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр харуулагдана)

Аймагууд, ажахынууд	Орооhото болон бобово ургамалнууд	Тэрэ тоодо шэниисэ	Обёос	Силосэй ургамалнууд	Хартаабхын тарилганиинь
Прибайкалиин	81	95	50	547	18
Улаан-Үдын	77	97	37	50	46
Кабанскын	76	93	24	110	23
Бэшүүрэй	70	103	8	22	14
Загарайн	68	92	38	28	29
Хяагтын	66	100,3	9	54	33
Сэлэнгын	62	96	17	3,5 дахин	5
Хойто-Байгалай	62	84	38	—	—
Мухар-Шэбэрэй	61	92	10	40	61
Захааминай	59	89	52	39	—
Зэдын	56	93	3	—	—
Хоринн	52	97	11	56	—
Хэжэнгын	51	85	6	34	—
Баргажанай	37	68	5	—	7
Түнхэнэй	43	62	7	35	—
Яруунын	40	102	30	19	—
Хурамhаанай	35	61	3	6	—
Республика бүхыдөө	59	91	16	37	30

ВАРШАВСКА ДОГОВОРТО ХАБААТАЙ ГҮРЭНҮҮДЭЙ НЭГЭДЭМЭЛ ЗЭБСЭГТЭ ХҮСЭНҮҮДТЭ

Нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Сэрэгэй соведэй ээлжээтэ заседани Варшавска договорой 20 жэлэй ойдо зорюулагдажа, майн 19—21-дэ Польшын Арадай Республикын ниислэл — Варшавада үнгэргэгдөө.

Сэрэгэй совет Нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша, Советскэ Союзай маршал И. И. Якубовскиин хүтэлбэри доро сугларжа, Нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хорин жэлэй турша соо эрхилhэн ажал ябуулгын дүнгүүдые согсолоод, Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй арминуудые hонирхуулдаг бусад асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

Сэрэгэй соведэй заседани союзна арминуудай бата хани барисаанай, нягта харилсаа холбооной оршон байдалда үнгэрбэ. Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай хамгаалхы хүсэ шадалые бэхижүүлхэ, Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй коммунис ба хүдэлмэришэдэй партинуудай, правительствануудай, Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй энэ үе соо тодорхойлhон ба бэелүүлhэн хамтын хэмжээнүүдэй шухала байhые заседанида хабаадагшад нэгэ hаналтайгаар тэмдэглэбэ.

ТОН ШУХАЛА ХЭРЭГ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПАЛАТАНУУДАЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хуули hанамжалан дурадхаха комиссинуудай хамтын заседани майн 21-дэ Кремль дотор болоо. СССР-эй Хара металлургиин, Нүүрhэнэй промышленностиин, Промышленна барилгын ба Эдеэ хоолой промышленностиин министерствэнүүдэй предприятинуудта эхэнэрнүүдэй ажалай гурим сахиха хуулиин бэелүүлэгдэхэ тухай асуудал хаража үзэгдэбэ. Национальностьнуудай Соведэй хуули hанамжалан дурадхаха комиссиин гэшүүн П. П. Анисимов заседани дээрэ элидхэл хээ.

Тэрэшэлэн министерствэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй мэдээсэлнүүдые комиссинууд сонособо.

Комиссинуудай түрүүлэгшэнэр И. В. Капитонов, И. Г. Кэбин заседани дээрэ үгэ хэлээ.

Дурсагдаhан министерствэнүүдэй предприятинуудта, тэрэшэлэн бүхы орон дотор хүдэлмэрилдэг эхэнэрнүүдтэ зорюулжа, ехэ юумэн хэгдэнэ гэжэ элидхэл ба үгэнүүд дотор тэмдэглэгдэбэ. Эдэнэй ажалай гурим сахиха тухай хуулиин бэелэл хангаха, үйлэдбэридэхи эрхэ байдалнуудыень улам хүнгэдхэхэ, тааруу болгохын тула хэгдэдэг хүдэлмэри hайжараа. Эмэгтэй хүдэлмэрилэгшэдэй шадабари мэргэжэл дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд абтана, хүндэ хүдэлмэри хэдэг эхэнэрнүүдые хүнгэншэг ажалда оруулха хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэнэ.

Гэхэ зуура, эхэнэрнүүдэй ажалай гурим сахиха тухай хуулин бэелүүлгын талаар гарадаг дутуу дундануудта министерствэнүүдэй анхарал хандуулха гэжэ комиссинуудай шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ.

Эдэ комиссинууд ажалладаг эхэнэрнүүдтэ зорюулжа, үйлэдбэриин ба санитарно-ажаhуудалай тааламжатай талаар байдал хангаха нэмэлтэ хэмжээ ябуулгануудые тодорхойлон хараалха ба бэелүүлхэ, эрхим шанартай тусхай хубсаhаар, гуталаар хангаха гэжэ министерствэнүүд болон албан зургаануудта hанамжалан дурадхагдаа. Эхэнэрнүүдые hүниин халаанай хүдэлмэриhөө сүлөөлхэ зорилгоор халаанай хүдэлмэриин графигуудые hонородхохо хэмжээ абаха. Эхэнэрнүүдэй ажалай гурим сахиха тухай хуули бэелүүлгын түлөө ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ шухала байhанда эдэ комиссинууд министерствэнүүдэй анхарал хандуулба.

Ажал тухай хуули, ажалай гурим ба усалталгаhаа hэргылхэ заабаринуудые сахилга бүри наринаар хинаха, шалгаха гэжэ нютагуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ, профсоюзна эмхинүүдтэ, прокуратурын зургаануудта hанамжалан дурадхагдаа.

Заседани дээрэ бусад хэдэн асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

(ТАСС).

Н Ү Х Э Р ШОЛОХОВ МИХАИЛ АЛЕКСАНДРОВИЧТА

Танине, оюун бэлигтэ совет уран зохёолшые, нииттын ажал ябуулагшые КПСС-эй Центральна Комитет Танай дала наhанай ойн үдэр үнэн зүрхэнhөө амаршална.

Танай бэшэhэн зохёолнууд бүгэдэ арадай дурые буляанхай. Тэдэнэр социалис хубилалтануудай уг зорилгые, түүхэтэ удха шанарые уран hайханай тон ехэ оюун аргаар харуулжа шададаг, коммунизмын хэрэгэй илан мандахын түлөө тэмсэжэ ябаhан миллион хүн зоной ухаан бодолые баяжуулдаг.

Хүндэтэ Михаил Александрович, Танда элүүр энхые, ута наhа, зохёохы ажал ябуулгынтнай үрэ ехэтэй байхые хүсэнэбди.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

УРАН ЗОХЁОЛШО М. А. ШОЛОХОВЫЕ ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР ШАГНАХА ТУХАЙ

Совет литература хүгжөөхэ хэрэгтэ гайхамшаг ехэ габьяатай байhанайнь түлөө, түрэhөөр дала наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, уран зохёолшо **Михаил Александрович ШОЛОХОВЫЕ** Ленинэй орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Н. ПОДГОРНЫЙ.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль.
1975 оной майн 22.

1975 Соведүүдэй hунгалга ИЮНЬ 15

ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУДТАЯА УУЛЗАБА

Петропавловкын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой колхозникууд соёлой байшанда сугларжа, hунгуулиин Сэлэнгын 806-дахи округhоо РСФСР-эй Верховно Соведтэ hунгагдаха депутадта кандидат Гомбо-Цырен Гончиковна Цыремпиловатай, hунгуулиин Петропавловска 66-дахи округhоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ hунгагдаха депутадта кандидат Сандак Базарович Жаргаловтай уулзаба.

Депутадта кандидадуудтай уулзалгада зорюулагдаhан суглаае Зэдын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Д. Ю. Цыбикжапов нээгээд, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Г-Ц. Г. Цыремпиловагай этигэмжэтэ нюур, врач З. Н. Назаровада үгэ үгэбэ.

— Республикын суута хонишодой нэгэн, Социалис Ажалай Герой Гомбо-Цырен Гончиковна Цыремпиловае РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дүрбэдэхеэ дэбжүүлжэ байнабди. Гомбо-Цырен Гончиковна эдир залуу наhанhаан мүнөө болотор мал ажалда эрхим hайнаар хүдэлнэ. Хонин hүрэгэй тоо толгойень олошоруулха, тэдэнэй үүлтэр hайжаруулха хэрэгтэ нүхэр Цыремпиловагай оруулhан хубитань сэгнэшэгүй ехэ. Гадна нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг хадань хамта хүдэлдэг нүхэдынь ехэ хүндэлдэг. Гомбо-Цырен Гончиковна Цыремпиловагай түлөө нэгэ хүн шэнгээр дуугаа үгэел гэжэ бултыетнай уряалнаб, — гээд, тэрэ үгэеэ дүүргэбэ.

Удаань Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат С. Б. Жаргаловай этигэмжэтэ нюур, Петропавловкын сельскэ Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ И. А. Попов үгэ абаба. Нүхэр Попов депутадта кандидадай намтар тухай hунгагшадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Аймагай түбэй больницын ахамад врач В. В. Кучинский, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь Н. Ф. Лобанов, МСО-гой хүдэлмэришэн Д. М. Якимов, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй хүдэлмэришэн В. Ф. Лебедев, райпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэ Т. Т. Лавриненко XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой зоотехник Н. М. Дамбаев гэгшэд РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Г-Ц. Г. Цыремпиловагай, Буряадай АССР-эй депутадта кандидат С. Б. Жаргаловай кандидатурануудые hайшаан дэмжээд, сугларагшадые тэдэнэй түлөө нэгэ хүн шэнгээр дуугаа үгэхыень уряалаа.

Үгэ хэлэhэн хүнүүд депутадта кандидадуудта спортзалтай соёлой байшан Петропавловка тосхондо бариха, медицинын кадрнуудые hайжаруулха, Булагай hүнэй фермэдэ магазин нээхэ, худалдаа наймаанай, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха талаар хэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудые абахыень тэдэнэртэ hунгагшадай үмэнэhөө захяа.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

АЖАЛШАДАЙ ЭРИЛТЭ ХАНГАГДАНА

Улаан-Үдын аймагай Ивалга тосхоной ажалшад хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хангаха шэнэ байшан барюулха гэhэн эрилтэ нютагайнгаа Соведүүдэй урда табидаг байгаа. Мүнөө тэрэ эрилтэнь хүсэлдүүлэгдэбэ. Тосхондонь гоё hайхан хоёр дабхар байшан баригдажа, ашаглалгада үгтэбэ. Ажалшадай ажаhуудалай эрилтэ хангаха байшан соо парикмахерска, фотографи, хубсаhа, гутал оёхо ба заhаха, радиоприемник, телевизор, часы болон бусад хэрэгсэлнүүдые заhаха мастерскойнууд бии. Тэдэнь шэнэ техникэ ба түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай.

Ю. САВИНОВ.

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ ҺУРАЛСАЛ

АЖАЛДААШЬЕ, ҺУРАЛСАЛДААШЬЕ ТҮРҮҮЛНЭ

Марксизм-ленинизмын үндэһэн суртал шудалдаг һургуулиие ударидадагби. Эндэмни 21 коммунист һурадаг. Ямар зон һуранаб гэхэдэ, хүдэлмэришэд, мастернууд — бултадаа олон жэлдэ заводтоо хүдэлжэ байһан зон юм. Тэдэ һуралсалдаашье тон харюусалгатайгаар хандадаг, иимэ зонтой хүдэлхэдэ, пропагандистда ехэ хүнгэн, урматай байдаг гэхэ хүсэлэнтэйб.

Һуралсалай энэ жэлдэ манай һургуулида партиин дотоодын ба гадаадын политика шудалаабди. Программаар хараалагдаһан материал дууһан үзэгдөө.

КПСС-эй гадаадын политическэ асуудалаар лекторнуудые урижа, лекци уншуулдаг байгаабди. Партиин дотоодын политикын асуудалаар КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 оной) Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй II сессиин материалнуудые, нүхэр Л. И. Брежневэй һүүлэй үедэ хэлэһэн үгэнүүдые үзэһэн байнабди. Тиигэхэдээ эдэ бүгэдэниие өөһэдынгөө заводой байдалтай нягта холбоотойгоор үзэдэг байһамнай ойлгосотой. Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ партиин, гүрэнэй табиһан зорилгын ёһоор ямараар хүдэлнэ гээшэбибди гэжэ харалсажа үзэдэг байгаабди. Үзэһэн темэеэ хөөрэлдэхэ, зүбшэхэдөө, эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг һурагшад олон. Жэшээнь, үйлэдбэриин түрүүшүүл: А. Н. Иванов, машинно-ванна цехэй слесарь А. В. Субачев, заводой транспортна цехэй диспетчер В. Е. Петров, машинно-ванна цехэй машинист, заводой партийна бюрогой гэшүүн, мүн бэшэшье һурагшад үзэһэн темэеэ гүнзэгыгөөр шудалдаг, литература уншадаг юм. Тиимэһээ эдэнэр хэшээл дээрээ гүн гүнзэгы удхатайгаар үгэ хэлэдэг, хүн бүхэн ажалдаа ямараар хүдэлнэбибди, түгэсхэхы жэлэй түсэб хэр дүүргэгдэнэб, доторой арга боломжонууд ямараар хэрэглэгдэнэб гэхэ мэтээр хэлэхэдэнь, урмашахаар байдаг. Заводой гол шухала цех болохо машинно-ванна цехтэ хүдэлдэг олон хүн манайда һуралсадаг. Тиин хаража байхада, политическэ һуралсалда ябагшад ажалдаа гүрүү үүргэ дүүргэдэг, бүхы түрүү юумэ үүсхэдэг байна. Бүхы дээрээ цех һайнаар хүдэлдэг. Тиимэһээ марксистско-ленинскэ һуралсал хүнүүдэй оюун бодол баяжуулхаһаа гадна, бодомжо түрүүлдэг, юумые холуур, саагуур хаража, зүб тобшолол хэхэдэнь туһалдаг гэжэ ажагланхайб.

Түгэсхэлэй хэшээл энэ тобшодолые батадхаа. Хэшээл дээрэ табигдаһан асуудалнуудта хүнүүд тоб гэмэ тодо харюу үгэһэн байна. Үзэһэн материалаа бултадаа һайн ойлгоһоноо харуулаа. Шалгалтын асуудалнууд дотор заводой хүдэлмэри тухай хэдэ хэдэн асуудал оролсонхой. 4 һарын туршада манай завод продукци худалдаха түсэбөө 102,3 процент дүүргээ, түсэбһөө гадуур 123 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа. Сонхын шэл гаргаха түсэб 101,3 процент дүүргэгдээ, түсэбһөө гадуур 62 мянган дүрбэлжэн метр шэл гаргагдаа. Мүн бутылхэ гаргадаг байнабди. Түсэбөө 104,4 процент дүүргэжэ, 221 мянган бутылхэ түсэбһөө гадуур гаргагдаа. Энэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ заводой хүдэлмэришэдэй хэжэ байһан хүдэлмэриие хэшээл дээрээ шэнжэлхы нюдөөр хаража үзэгдөө.

Д. ГОМБОИН,
Улаан-Үдын шэлэй заводой марксизм-ленинизмын һургуулиин пропагандист, заводой түсэблэлгын таһагые даагша.

ТҮГЭСХЭЛЭЙ ХЭШЭЭЛНҮҮД БОЛОБО

Партийна, комсомолой политическэ, экономическа һуралсалай дүн гаргалган болжо байна. Экономикын эрдэмэй үндэһэн суртал шудалдаг һургуулида түгэсхэлэй хэшээл майн 19-дэ болоо. Энэ һургуулида 12 хүн һурана. Эдэнэрэй олонхинь хүдэлмэришэд юм.

Нормо табидаг бюрогой ахамад инженер А. И. Амбросова эндэ пропагандистаар хүдэлнэ.

Түгэсхэлэй хэшээлдэ асуудалнууд табигдажа, шалгалта хэгдээ. Олонхи хүнүүд асуудалнуудтаа һайн харюу үгэһэн байна. Хабсаралгын цехэй слесарь В. А. Демченко КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 оной) Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй II сессиин материалаар тодо һайн харюу үгөө. Мүн чертеж зурагша А. Г. Усова, ахамад инженер Б. М. Матвеев, нормо табигша Л. Скуратова, механическа цехэй мастер З. И. Гнеушева гэгшэд табигдаһан асуудалнуудта тодорхой, дэлгэрэнгы харюу үгэһэн байна.

Политическэ һуралсалай дээдэ шатада — үйлэдбэриин управлениин экономикын үндэһэ һуури шудалдаг семинарта һурагшад (18 хүн) түгэсхэлэй хэшээлдэ рефератуудые бэшэжэ хамгаалаа. Инженер-технолог М. С. Соколовский эндэ пропагандистаар хүдэлдэг юм. Һурагшадай бэлдэһэн рефератууд удхаараа һайн байгаа гэжэ хэшээл харуулһан байна.

Байгша оной майн 28-да дунда шатын нэгэ һургуулиин, комсомолшуудай политическэ һуралсалай түгэсхэлэй хэшээл үнгэргэгдэхэ. Марксизм-ленинизмын үдэшын университедэй филиалда һурагшадай шалгалта майн эсэстэ, июниин эхеэр болохо юм.

Политическэ, экономическа һуралсалай дүн партийна суглаан дээрэ зүбшэгдэжэ, тохёолдоһон дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүд хараалагдаха, ерэхэ жэлэй һуралсал тодорхойлогдохо юм.

Марксистско-ленинскэ һуралсал хэр туһа хүргэнэ гээшэб гэжэ хараха болоо һаа, хүн зоной эрдэм дээшэлүүлхэ, ухаан бодол баяжуулха, эдэбхи үүсхэхэ талада ехэ түлхисэ болоно гэхэ эрхэтэйбди. Жэшээнь, бусад предприятинуудтал адли манай завод бүхы арга боломжо, нөөсэнүүдээ хүсэдөөр хэрэглэжэ, бага гаргаша хээд, һайн шанартай ехэ продукци гаргахын түлөө тэмсэнэ. Мүнөө манай заводой хүдэлмэришэд шанарай тэмдэгтэй болохын түлөө тэмсэжэ байна. Майн 19-дэ шанарай үдэр болоходонь, энэ асуудал хэлсэгдээ. Эдэ бүгэдэндэмнай экономическа һуралсал яһала түлхисэ боложо үгэнэ, саашадааашье туһатай байхань лабтай.

Н. ЧИРКОВА,
«Теплоприбор» заводой партийна организациин секретарь.

АГИТПУНКТНУУДТА ХҮН ОЛОН

Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой отделенинүүдтэ агитпунктнууд зохидоор түхеэрэгдэнхэй. Тэндэ хүн зон хододоо олон байдаг. Жэшээнь, Бүүгэй агитпункт хүн зоной олооро суглардаг газар юм. Зохидоор түхеэрэгдэнхэй. Эндэхи библиотекые даагша Мария Бурцева агитпунктые хүтэлбэрилнэ. Совет демократиин асуудалаар, мүн бэшэшье темээр лекцинүүд эндэ болодог.

Социалис мүрысөөнэй дүн харуулһан хабтаһан эндэ байдаг. Совхозоингоо ажал хэрэг тухайда эндэһээ мэдэжэ болоно. Аймаг дотороо түрүү ажахы — тус совхозой гүрэндэ эдеэ хоолой зүйл — мяха, һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ дүтэлөө. Мүн тарлалан, сабшалан һайжаруулха хоёр һара соо эндэхид ехэ юумэ хээ.

Узкий Луг, Поселье гэдэг һууринуудай агитпунктнууд һайнаар хүдэлжэ байнхай.

А. УНАГАЕВ,
«Бичурский хлебороб» газетын редакторай орлогшо.

ГУРБАН ОЙ—НЭГЭ ДОРО

Трактористаар хүдэлжэ байтараа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда мордожо, Илалтын үдэрые фашистнарай уурхай — Берлиндэ угтаһан, мүнөө юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй баян ургасын түлөө тэмсэлдэ хам оролсоод, тэрэл мэргэжэлээрээ ажаллажа ябадаг механизаторнууд республика доторнай үсөөхэн лэ байха. Тэдэнэй нэгэн Б. Н. Норбоев мүнөө Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхозой 1-дэхи отделенидэ ажаллана. Коммунист, дайнай, ажалай ветеран Бата Норбоевич олон үгэдэ дурагүй, даруу номгон зантай.

Бата Норбоевичой ажалай, дайшалхы намтар угаа баян. Түгнын буряадууд соогһоо түрүүшын трактористнуудай нэгэн гэжэ тоолотдодог. Түрэһэн нютаг Сагаан Шулуутайдаа түрүүшын тракторнуудай нэгэндэ һууһан. Тэрэ гэһэнһээ хойшо таһалгаряагүй трактортай хүдэлжэ, дүшэдэхи хабараа тарялан дээрэ угтаба.

Хоёр ехэ дайнай гал дүлэн соогуур ябажа, амиды мэндэ нютагаа бусажа ерээд, мүнөө болотор дуратай мэргэжэлээрээ ажаллажа байһан хүндэ үнгэрһэн дайнай аюулта үдэрнүүд тушаа һануулаад яахамнайб.

Бата Норбоевичой энгэртэ жэрылдэһэн орден, медальнууд дайнда баатаршалга гаргаһыень гэршэлжэ үгэнэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай нэгэдэхи шатын орден, «Шэн габьяа гаргаһанай түлөө», фашис Германиие илаһанай, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 50 жэлэй ойн медальнуудтай зэргэлээд, амжалта түйлаһые «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орден, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн медаль, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илагша гэһэн тэмдэг гэршэлжэ үгэнэ. Үнэхөөрөөл энэ хүмнай дайнай, ажалай фронтнууд дээрэ хододоо баатаршалга, эрэлхэг зориг гаргажа ябадаг гээшэ.

Суута полководец Г. К. Жуковай командалдаг 1-дэхи Белоруссиин фронтын 252-дохи стрелково полкын зенитно-пулемедой отделениин командир тушаалтай, ахалагша сержант зэргэтэй Бата Норбоевой дайшалхы зам 1945 оной майн 9-дэ фашистнарай уурхай Берлиндэ дүүрэһэн юм.

Дайсанаа даража, даагаа һүүлдэһэнэйнгөө удаа Б. Н. Норбоев түрэл Хүсөөтэ нютагтаа бусажа ерэһээр үнишье амарангүй, «булад хүлэгтөө» һуужа, бүри эршэтэйгээр ажаллажа захалһан. Тэрэ хаанашье, ямаршье ажалда хододоо түрүү зэргэдэ ябадаг. Ажабайдалай, ажалайнгаа баян дүршэл, онол аргые залуу үетэндэ саг үргэлжэ дамжуулан үгэдэг. Хэдэн арбаад хүбүүдые бэрхэ механизатор болгон һургаа. 1973 ондо «Беларусь» трактораараа 600 гектар зөөлэн хахалалга хэхэ даабаряа 1.000 гектарта хүргэжэ, бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараһан. Тэрэнэйнгээ түлөө орденоор шагнагдаһан. Тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй дүнтөөр «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгтэ хүртэһэн. Мүнөө жэлдэ 1.200 эталонно гектарһаа бага бэшэ ажал хэхэ социалис уялгатай. Эдэ үдэрнүүдтэ «Беларусь» тракторааа поли, нуга сабшалан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулна.

Ажалай, дайнай ветеран Бата Норбоевич Норбоевто мүнөө жэлэй май һарэ өөрын онсо удха шанартай. Юуб тэхэдэ, тэрэ 60 наһанайнгаа, трактористаар хүдэлжэ эхилһээр 40 жэлэйнгээ, Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойе тэмдэглээ.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Н. Норбоев.

Авторай фото.

Анхарагты: түрүү дүй дүршэл

АЖАЛАЙ ЭМХИДХЭЛЫЕ ҺАЙЖАРУУЛХА

Барилгашад тухай ехэ хөөрэлдөөн гарадаг. Олонхи ушарта барилгашадые шүүмжэлдэг. Теэд бүхы барилгашад муугаар хүдэлдэг бэшэл юм ааб даа. Байрын гэрнүүдые, сад-яслинуудай болон һургуулиин байшангуудые түргэнөөр, һайн шанартайгаар барижа, саг болзор соонь ашаглалгада тушаахын тула олонхи барилгашад яһала оролдодог, хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлдэгшье.

Жэшээлхэдэ, манай барилга-хабсаралгын 1-дэхи управлениин коллектив Улаан-Үдэдэ, мүн хүдөө нютагуудта байрын гэрнүүдые баридаг байха юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай барилгашад нилээд ехэ барилга хэһэн юм. Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ 7 миллион 300 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаритайбди. Городой больницын байшан, кооперативна техникумэй хамтын байрын гэр, 80 бүлэ айлай орохо хоёр гэр ашаглалгада тушаагдаха юм.

Энэ бүхы барилгануудые һайн шанартайгаар, түргэнөөр барижа, саг болзор соонь ашаглалгада тушааха гэһэн шухала зорилго урдаа табяад, хүдэлжэ байнабди. Олохон хүдэлмэришэднай урдаа табиһан зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхын тула ехэл оролдожо хүдэлнэ. Гэбэшье бүхы юумэн һанаһан соо болоногүй бшуу даа. Биданэй, барилгашадай хэды оролдоошье һаа, бэшэ олон бэрхэшээлнүүд дайралдана. Хирпиисэ, түмэр бетон хэрэгсэлнүүд, хабтагайнууд дуталдажа, барилгашадые нилээд һаатуулдаг байха юм.

Жэшээлхэдэ, апрелиин 11-дэ үһээгэй хушалтануудые табиха түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй үгы дээрэһээ боложо Социалис Ажалай Герой Б. А. Полторацкиин бригадын коллектив үглөөнэй 10 часһаа үдэрэй 3 час болотор миин һуугаа бшуу. Энэ бригадын коллектив апрелиин 25-да хирпиисын үгы дээрэһээ боложо, бүхэли үдэртөө барилга хээгүй. Иимэ дутуу дунда юумэнүүд барилгын участогууд дээрэ ходошье бэшэ һаа, хаа яахана үзэгдэдэг. Теэд эндэ барилга хэжэ байһан шулуушад зэмэтэй бэшэ ааб даа. Улаан-Үдын хирпиисын заводой коллективтэ энэ асуудалаар хандахадамнай, Буряадай барилгын управлени мүнгэеэ түлөөгүй байна гэжэ харюусааһэн. Энэ асуудалые эртээнһээнь шиидхэбэл, барилгашад миин һуухагүй байгаа бшуу. Энэ бүхы дутагдалнуудые олоороо хэлсэжэ, усадхахаар саг хүрэжэ ерээ гэжэ һанагдана.

Барилгашадай ажалые хүнгэдхэхэ талаар һүүлэй сагта яһала ехэ юумэн хэгдэжэ байна. Барилга хэхэ шэнэ онол арганууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Бэрхэ барилгашад шэнэ онол арга хэрэглэжэ, түргэнөөр, һайн шанартайгаар байрын гэрнүүдые бодхоно.

Социалис Ажалай Герой Б. А. Полторацкиин даадаг бригадын коллектив Москвагай суута барилгашан Злобиной онол аргые хэрэглэдэг болоо. Эдэнэр байрын гэрнүүдые хараалагдаһан болзор соонь ашаглалгада тушаадаг заншалтай болонхой. Һайн шанартайгаар, түргэнөөр барилга хэжэ байһанайнгаа түлөө эдэнэр нэмэлтэ түлбэри ходол абажа байдаг. Биданэй һайнаар барилга хэхэдэ гүрэндэшье, өөһэдтэмнайшье аша үрэ ехэтэй байна бшуу даа.

Манай барилга-хабсаралгын 1-дэхи управлениин барилгашад эрхим түрүү хүдэлмэришэдэйнгөө дүй дүршэлые халан абаха гэжэ эрмэлзэнэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ Б. А. Полторацкиин бригадын коллектив илангаяа һайн үрэ дүн түйлаа. Тиимэһээл биданэр Борис Алексеевичэйнгээ жэшээгээр хүдэлхэ гэжэ оролдонобди.

Б. А. Полторацкиин бригадын коллектив байгша оной апрелиин эхинһээ үйлэдбэриин поточно аргаар барилга хэжэ эхилһэн байна. Шэнэ аргын удха шанарынь аргагүй ехэ. Юуб гэхэдэ, шулуушадай, штукатурщигуудай болон сантехнигүүдэй бригаданууд гансал нэгэ хүнэй — генеральна бригадирай хүтэлбэри доро хүдэлхэ ушартай болоно. Урдань биданэр, шулуушад гэрэй торхо баряад, ондоо участогта хүдэлхөөр ошодог бэлэйбди. Шэнээр баригдаһан гэрэй дотор талын хүдэлмэри хэдэн үдэрөөр хожомдожо эхилдэг байгаа. 80 бүлэ айлай орохо гэр бүхэли жэлэй туршада баригдадаг бэлэй.

Поточно үйлэдбэриин аргаар барилга хэхэдэ, аша үрэнь тон ехэ байна. Юуб гэхэдэ, шулуушадай хоёрдохи дабхарые барижа байхада, нэгэдэхи дабхарай ханануудые штукатурдаха, халуун уһанай соргонуудые тодхохо ажал хэгдэнэ. Нэгэ гэрэй барилга хэхэ саг дүрбэн һараар хороогдохоор хараалагдана. Иигээд ерэхэдээ манай барилгашад бүри түргэнөөр байрын гэрнүүдые бодхохо аргатай болоно бшуу.

Б. А. Полторацкиин бригадын коллектив мүнөө 43-дахи кварталда байрын гэрнүүдые барижа эхилээ. Эдэнэр ойрын хоёр жэл соо барилга хэхэ түсэб зохёонхой. 80 бүлэ айлай орохо 3 гэрэйнь һуури табигдаад байна. Эдэнэр 80 бүлэ айлай орохо гэрэй торхые апрелиин эхинһээ барижа эхилээ. Энэ бригадын коллектив апрель һара соо 320 кубометр хана бариха даабаряа 360 кубометртэ хүргэһэн байха юм. Хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 3 мянган түхэригэй барилга хээ.

Ойрын үдэрнүүдтэ дотор талын хүдэлмэри хэхээр Г. Ш. Шариков, В. Я. Илюснин, А. Островская гэгшэдэй бригаданууд ерэхэнь. Эндэһээ хойшо эдэ бригадануудай коллективүүдые нүхэр Б. А. Полторацкий хүтэлбэрилжэ, 43-дахи кварталда байрын гэрнүүдые бариха юм. Эдэнэр байгша оной октябрь һара соо 80 бүлэ айлай орохо гэр ашаглалгада тушаагаад, эгээл тиимэ гэрэй торхо барижа дүүргэхээр зорилго табинхай. 21 мянган түхэригэй барилгын материал арьбалхаар шиидэнхэйнүүд.

Борис Алексеевич Полторацкий олон жэл барилгада хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай болоһон хүн юм. Тэрэнэй ажал хэрэгээр республикымнай бүхы барилгашад һонирходог гээшэ. Борис Алексеевичэй бригадын коллектив шэнэ онол арга хэрэглэн, үдэрһөө үдэртэ бүри эршэтэйгээр хүдэлнэ. Эдэнэр һарадаа хүн бүридөө 1.300 түхэригэй барилга хэхэ аад, 1700—1800 түхэригтэ барилга хэдэг байха юм. Борис Алексеевич барилгада хэрэгтэй материалаа эртээнһээ эдхижэ асаруулна. Материал саг болзор соонь буулгуулха хэрэгтэ ехэхэн анхаралаа табидаг, ехэ ажал ябуулга хэдэг. Тиимэһээл тэрэнэй бригадын коллектив миин һуунгүйгөөр, хүдэлмэриин сагые хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Ушар иимэһээ үдэр бүриингөө даабари холо үлүүлэн дүүргэнэ бшуу.

Минии хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив һүүлэй сагта муу бэшээр хүдэлжэ байна. Биданэр үнгэрһэн жэл соо барилга хэхэ даабаряа үлүүлэн дүүргээ һэмди. Мүнөө аппатитай комбинадай залуу хүдэлмэришэдэй хамтын байра барижа байнабди. Энэ барилгаяа болзорһоонь 15 хоногоор урид дүүргэхээр зорилго табяад, хүдэлжэ байнабди.

Ойрын үдэрнүүдтэ манай бригадын коллектив поточно үйлэдбэриин аргаар барилга хэжэ эхилхэнь. Шулуушадай, штукатурщигуудай, сантехнигүүдэй бригадануудые хүтэлбэрилхэ болоод байнаб.

Газаа үдэр уга, дулаан болобо. Биданэр иигээд 1,5 халаан соо барилга хэжэ эхилхэмнай. Хоёрдохи халаанда гараһан хүдэлмэришэд үдэшын 10 час болотор хүдэлнэ. Барилга нилээд түргөөр хэгдэдэг байха юм.

П. ГРИГОРЬЕВ,
Буряадай барилгын управлениин 1-дэхи СМУ-гай шулуушадай бригадир.

Улаан-Үдын Серовой нэрэмжэтэ мебельнэ фабри... «Ажалай алдар габьягай түлөө» медальта, комму... ажалай ударник, 4-дэхи разрядай станочница Мар... Прокопьевна Бугаева һайн һайхан абари зангаараа ко... лективэй дунда хүндэтэй болонхой. Тэрэ халаанай... нормо холо үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: табан жэлэй түрүүшүүлэй нэгэн Ма... рия Бугаева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Ук...

НҮХЭР Ю. Б. БАЗАРОВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-... ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХА...

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, ...публикын хүдөө ажахын органуудта олон жэлэй тур... һайнаар ажаллаһанайнь түлөө Хэжэнгын аймагай Ху... най совхозой ахамад бухгалтерай орлогшо Юмжав... маевна **Базаровае** Буряадай АССР-эй Верховно Сов... Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум... түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум... секретарь И. ЧЕРНЯКОВ

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной майн 21.

СОВЕТ ОРОН: ШЭНЭ ҺОНИН

ГАБШАГАЙ АРБАН ХОНОГ

ТАМБОВ. (ТАСС-ай корр. В. Степанов). Ургаса харууһалха габшагай арбан хоног областиин бүхы ажахынуудаар эхилбэ. Мянга гаран оньһожоруулагдамал отрядууд, звенонууд энэ шухала хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулна. Авиаторнууд эдэнэртэ туһална. Свеклын дайсан шумуулнуудые үгы хэхын тула 15 самолет плантаци дээгүүр хоро хаяна.

Энэ жэлдэ Тамбовско область дотор 126 мянган гектарта свекло һуулгагдаа. Үндэр баян ургаса хуряаха уялга эдэнэр абаба.

КАМА МҮРЭН ШАДАРАЙ ПЛАНТАЦИНУУДТА

ПЕРМЬ. (ТАСС-ай корр. А. Киприянов.) Областиин колхоз, совхозуудта хартаабха һуулгалга урдынхиһаа 10 хоногоор урид эхилбэ. Һайнаар элдүүрилэгдэһэн газар дээрэ оньһожоруулагдамал тусхай звенонууд тарилга хэнэ. Областиин механизаторнууд түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ 390 мянган тонно хартаабха хуряажа абахаар найдуулаа. Энэнь Баруун Ураалай хото городуудай ажалшадые эдеэ хоолой иимэ зүйлөөр бүрин хангаха арга олгохо байна.

ШЭНЭ ГАЗАР ЭЛДҮҮРИЛДЭГ ЗУРГААДАХИ СОВХОЗ

ДУШАНБЕ. (ТАСС-ай корр. Л. Фрейдкин). Шэнэ газар элдүүрилэн хлопок тарижа ургуулха зургаадахи совхозой түб буусын һуури табигдажа эхилбэ. Таджигай хооһон хуудам талые элдүүрилэн ашаглахаар хараалһан КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй үндэһөөр энэнь баригдажа байна. Шэнэ газар элдүүрилхэ энэ совхоздо 8 мянган гектар газар үгтөө. Гидро-барилгашад уһалуурин түхеэрэлгэнүүдые татана.

Шэнэ газартахи 26,5 мянган гектарай элдүүрилэгдэхэ хооһон хуудам талада хлопок тарижа ургуулха шэнэ зоно — Зафарободско район эмхидхэгдээ. Хооһон хуудам талын хоёрдохи ээлжээнэй ашаглагдахадань, үшөө 13 мянган гектар газар тэрээндэ үгтэхэ.

ХИМИГҮҮД ТАРЯАШАДТА ТУҺАЛНА

КЕМЕРОВЭ. (ТАСС-ай корр. Е. Пастушенко). Түсэбтэ табан жэлэй эхинһээ хойшо Кузбассай химигүүд даабариһаа гадуур хахад миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаба.

Хими — шахтернуудай хизаартахи шэнэ һалбари болюно. Нютагай кокслогдодог нүүрһые үндэһэ болгон эмхидхэгдэһэн энэ һалбари үргэнөөр хүгжөөгдэжэ байна. Мүнөө Кемеровскэ областиин хото городуудта химическэ 20 ехэ предприяти хүдэлнэ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮС... ДҮҮРГЭБЭ

ЛЬВОВ. (ТАСС-ай ... Ю. Романов). Кинеско... дые бүтээн гаргадаг эн... завод продукци худал... табан жэлэйнгээ дааба... болзорһоонь урид дүүр...

Түсэбтэ табан жэлэй ... заводой бүхы цехүүд шэ... хэгдэн һэльбэгдээд, ү... кинескопуудые бүтээн ... гажа эхилбэ. Үнгэтэ эл... ронно-туяа гэрэлэй сорг... дые үйлэдбэрилэн га... автомадаар хангагдаһан ... дохи лини предприятида ... хан ашаглалгада оруула... Энэнь продукци үйлэдб... гые хоёр дахин ехэдхэб...

Львовско кинескопу... бүтээдэг заводой ажал... КПСС-эй XXIV съезд... хүндэлэлдэ габшагай ... лай вахтада жагсажа, та... жэлэй даабариһаа гад... 1 миллион электронно-т... гэрэлэй сорго бүтээхэ у... абаба.

ХОЁР ҺАРААР УРИ...

БЕЛГОРОД. (ТАСС... корр. И. Потеряйко). К... ка суранзата аномал... Стойленско уурхайн го... гууд түсэбтэ табан жэ... эхинһээ хойшо даабар... гадуур 500 мянган т... руда малтан гаргажа, ме... лургнуудта эльгээгээ. ... коллектив даабаряа ... һараар урид дүүргэбэ. ... хайн 50 шахуу түрүү... тэдэнэй тоодо комму... нууд ба комсомолшууд ... табан жэлэйнгээ даа... дүүргэһэн байна.

ДҮРБЭН ЗУУДАХИ МИЛЛИАРД

ХАРЬКОВ. (ТАСС-ай ... М. Хабинский). Шебел... ашагта малтамалай у... ашаглалгада ороһоор ... дахи миллиард кубо... газ үйлэдбэрилэн гар... Энэнь нэгэ газарһаа аб... эгээл ехэ сэнхир түлш... лоно. Мэргэжэлтэдэй с... тын ёһоор. 1956 ондо ... лагдажа эхилһэн нют... нөөсэ баялигууд үшөө ... байһаар. Геологууд ... байгаалиин газай ... нөөсэ баялигые элирүү...

КПСС-эй XXV съезд... хүндэлэлдэ газшад ... лүүлэгдэһэн социалис у... нуудые абаба. Табан ... дүүрэтэр түсэбһөө га... үшөө 14 миллиард кубо... газ гаргажа абахаар ... хэгдээ.

МОЛДАВИИН КОМСОМОЛОЙ ОЙН БА...

КИШИНЕВ. (ТАСС... корр.). Молдавиин комс... лой ветерануудай ... республика дотор ... Энэнь Молдавиин комс... лой эмхидхэгдэн байгуу... даар 50 жэлэй ойтой ... рамдуулан үнгэргэгд... хэмжээ ябуулгануудай ... ниинь болоно. Барилга... дээрэ, цехүүд соо, кол... совхозуудта, һургуул... классууд ба студентнэр... диторинууд соо энэ гай... шаг ойдо зорюулагдаһан... тавкэнүүд. тематическ... залганууд эмхидхэгдэнэ, ... пинүүд уншагдана.

Коми АССР-эй Косланска, Ертомско, Селибскэ гэжэ ой... доной гурбан ажахын барилга дүүрэбэ. Тэдэнэр хамта ... жэлэй туршада 2,6 миллион кубометр модо үгэхэ проек... хүсэтэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: доодо складай мастер (зүүн гарһаа) Ва... лентина Куприянова НРБ-һээ ерэһэн туһалагшатаяа, дес... ник Атанаска Минакиеватай хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохрон...

...ВЁЗДНЫЙ ...ОТОДОХИ МУЗЕЙ

...өөрсэ шухаг музей ...дээрэхи түрүүшын ...навт Юрий Гагаринай ...эдэбхеэр 1967 ондо ...гдээ һэн. Тэрэ гэһэн-... хойшо космонавтнууд ...лэ дурасхаалта, эгээн ...тэй, сэнтэй юумэеэ ...асардаг юм.

...здный хотодохи бүхы ...Юрий Гагарин тухай, ...эй нэрэтэй холбоотой ...үүд тухай һануулна. ...юр шудхагдаһан тэрэ-...үрсэ түбэй аллейдэ ...данхай. Хүнгэн солбон ...сэтэй, бүхы дэлхэйн ...оной дура татаһан ми-...гэтэй... Скульптор Бо-...южев дэлхэй дээрэхи ...шын космонавтые ...лэ мүнхэлһэн байна. ...хүн түрэлтэнэй дурас-... иимээр үлэнхэй.

...эдэйнгөө — космо-...удай шэнэ амжалта, ...нуудта, шэнэ үүсхэл ...нүүдтэ, хотонуудай ...үүдтэ, проспектнүүд-...госонуудта, дуунуудта ...мүнхэрэн ороһон байна. ...рэй отрядууд, үйлэдбэ-... бригаданууд тэрэнэй ... нэрлэгдэнэ.

...зень хотодохи В. И. ...ай нэрэмжэтэ машина ...тын комбинадта чехос-... хүдэлмэришэн-шудха-...най скульптура му-... түрүүшын экспонадуу-...гэнниинь болоо. Энэнь-...ойлгосотой. Ушарынь ... гэхэдэ, замбуулинай ...ар ниидэһэнэйнгээ һүү-... Юрий Гагаринай түү-... ошоһон оронинь ...словаки мүн. Бусад ...удаар ябахадань, Гага-... бэлэглэһэн элдэб ...үүд, бэлэгүүд музейн ...шэнүүдтэ байдаг. Япо-...ба Индиин кукланууд, ...ин хүдэлмэришэдэй бэ-лэглэһэн глобус, Болгариин, Кубын, Франциин ажалшадай бэлэгүүд бии.

Уран зохёолшо Борис Полевойн «Ёһотойл хүн тухай туужа» гэһэн номынь эндэ хадагалагдадаг. «Ёһотойл хүнүүд сооһоо эгээл ёһотойнь болохо Юрий Гагаринда — автороһаа. Внуковска аэродром. 1961 оной апрелиин 14» гэжэ гадартань бэшэгдэнхэй.

«Бүхы ажабайдални нэгэл гоё һайхан үзэгдэл шэнгеэр мүнөө намда һанагдана. Ажаһууһан, хэһэн бүхы юумэмни энэ үе сагай аша туһада зорюулагданхай...» гэжэ түүхэтэ ниидэлгэһээ хэдэн минута урда тээхэнэ хэлэһэн зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ үдэрһөө хойшо 14 жэл үнгэрөө.

Замбуулинай дайдаар ниидээд, түрүүлэн Газартаа хүрэжэ ерэһэн хүнэй миндаһан дээрэ бэшэгдэһэн хөөрөөн музейдэ бии.

Юрий Гагарин шэнэ ниидэлгэнүүд тухай бодомжолдог, тэрэнэй һүүлээр замбуулинай дайдаар ниидэһэн нүхэдтөө атаархадаг, замбуулинай шэнэ илалта бүхэнөөр урмашан баясадаг һэн.

Гагаринай ниидэһэн тухай, тэрэнэй һүүлээр захагүй замбуулинай дайда соогуур хүнүүдэй ниидэһэн тухай космонавтнуудай музейдэ табигдаһан зүйлнүүд домоглон хөөрэнэ. Гагаринай скафандр, дулаа бариха хүхэ үнгэтэй костюм эндэ бии. Онгосо сооһоо замбуулин руу гарахадаа, Алексей Леоновой үмдөөд ябаһан хубсаһан хажуудань табигданхай. Космонавтнуудай документнүүд, эдэнэй планшедүүд, утаһаар уягдаһан карандашнууд музей соо хадагалагдажа байдаг юм.

Юрий Гагаринай 74 һүрэлгэ хэһэн парашют, ехэ даралта доро уһа үгэдэг мундштугтай тусхай бишыхан фляга витринэнүүдэй нэгэн соо байна. Замбуулинай эдеэ хоол: сыр, шоколад, мяхан, хатаагдаһан загаһан, творог, кофи, борщ, жэмэсэй элдэб шүүһэн эндэ бии. Замбуулинай хилээмэн, кекс, бисквит мүн лэ пакедүүд соо хэгдэнхэй.

Ямар нэгэ хүлеэгдээгүй ушар тохёолдожо, бууха баатай болоходоо, хэрэглэхэ гидрокостюмууд, портативна радиостанци, аптечкэ, хутага, зуруул эндэ бии.

Замбуулинай дайда руу хэгдэһэн шэнэ алхам бүхэн, космонавтнуудай баатаршалгата ажал хүн зоной анхаралда абтадаг гээшэ. Тиин американ космонавт Фрэнк Борманой замбуулинай дайдаар хоёр удаа ниидэхэдээ, абажа ябаһан часыгаа сарбууһаа тайлаад, совет космонавтнуудай часынуудтай зэргэлүүлэн шэл доро табиһаниинь гайхалтайшье бэшэ.

Түрүүшын космонавтын хүдэлмэриин кабинет руу орободи. Юрий Гагаринай бүхы хэрэгсэлнүүд албанай корпус сооһоо эндэ асарагдаад табигданхай. Бэшэгэйнь стол дээрэ һэхэгдэдэг календарь байна. 1968 оной мартын 27-ной хуудаһан нээгдэнхэй. Энэ үдэр хэхэ хэрэгүүдынь бэшэгдэнхэй. Стол дээрэнь — СССР-эй Верховно Соведэй депутат Юрий Гагаринай почто, Тэрэнэй үмдэжэ ябаһан шинель, фуражка, малгай, шарфнь шкаф соонь бии.

Манай космонавтнууд ээлжээтэ ниидэлгэдэ гарахынгаа урда тээ энэ кабинет соо ородог заншалтай юм. Ниидэлгэдэ бэлэн болоһон тухайдаа эдэнэр Гагаринда элидхэһэн мэтэ болодог.

Ольга СЕЛИВАНОВА,
(АПН).

ОРДЕНТО ДАРХАН

Ага нютагаймнай алтан гарта дархашуулай, тэдэнэй ажалша бүхэриг гарнуудай хүсөөр баригдаһан гэр байшангууд олошорно. Арад зондоо хүндэтэй дархашуул нютагтамнай олон. Тэдэнэй нэгэниинь Бата Цыремпилов юм.

Агын үхибүүдэй комбинат. Эндэ 200 гаран үхибүүд үдэртөө байдаг. Дүрбэтабан жэлэй саада тээ хэдэн олон бүлэнэр үдэртөө үхибүүдээ байлгаха газараа оложо ядан, хэды ехээр зободог байгаа гээшэб. Харин мүнөө тэдэнэр Бата Цыремпиловтэ, тэрэнэй ударидадаг бригадын гэшүүдтэ баяр хүргэжэ байдаг. Юуб гэхэдэ, үхибүүдэй комбинат дотор модоор хэгдэһэн барилганууд бүгэдөөрэн Бата Цыремпиловэй бригадын бүтээһэн байха юм.

Агын эмнэлгын газарай хуушан модон байшан адар томо бэшэшье һаа, арад зоной эрилтые яһала хангаад байдаг. Эгээл энэ байшанай түрүүшын хана табилсаһан хүнүүдэй нэгэн Бата Цыремпилов юм. Хэды олон элдэб янзын барилганууд тэрэнэй гараар хэгдээ гээшэб. Ленинэй үйлсөөр оршодог байрын гэрнүүдэй, голой урда бэедэ баригдаһан хоёр дабхар шулуун гэрнүүдэй доторхи модоор хэгдэһэн барилгануудые Бата Цыремпиловэй бригадынхид бүтээгээ ха юм.

— Яажа ажаллахадаа хододоо һайн дүн туйланат гээшэбта? — гэжэ асуухада Бата Цыремпилов иигэжэ харюусадаг:

— Зоноороо үгээ ойлголсоод хүдэлхэдэ ажалнай бүтэдэг байнал даа. Манай бригадада 8 хүн хүдэлдэг юм. Бүгэдэ залуушуул, хүсэ шадал ядаха бэшэ даа. Ажалыень таарулаад үгэхэдэ бүтээгээд лэ байдаг юм. Ажалаа уридшалан түсэблөөд хэхэдэ хүнгэншье, бүтэсэтэйшье гэжэ һанагшаб. Жэшээнь, үглөөдэр хэхэ ажалаа мүнөөдэр түсэблэхэ гэһэн шэнги.

Тэрээнэй хөөрөөгөөрнь тухайлхада, бригадынгаа гэшүүдтэй үгээ зүбөөр ойлголсон хүдэлһэнэй ашаар ажал дээрээ эрхим дүн туйладаг байһаниинь элирнэ. Теэд олониие хүтэлбэрилэн ябаха гээшэмнай тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ. Олониие ударидан ябуулха гэһэн хүсэл эрмэлзэлэй хажуугаар, бэлиг шадабари, дүй дүршэл хэрэгтэй. Дүшөөд гаран жэлэй туршада ажалай һургуули гараһан Бата Цыремпилов дүй дүршэлөөр баян болоһон хүн гэхэдэ алдуу болохогүй. Тиимэһээ суг хамта хүдэлһэн нүхэдынь аха нүхэрөө үнэхөөрөө хүндэлдэг, хэлэһэн юумыень һайнаар дүүргэхые оролдодог юм.

Дамдин Балданов яһала үнинэйшье, дүршэлтэйшье боложо ябаһан модошо дархан. Бригадир тухайгаа хөөрэжэ үгэхыень нүхэр Балдановта хандабаб.

— Бата Цыремпилов манай ёһотой багша гээшэ. Үлүү үгэгүй, зүгөөр нэгэ хэхэ гэһэн юумэеэ бэелүүлжэ шададаг хүн юм даа. Дүшөөд жэлдэ шахуу дарханай ажалда хүдэлжэ, айхабтар шадабари ехэтэй болонхой. Анхан барилга гээшые муушагаар мэдэдэг бишье Батаахайн аша туһаар дарханда дурэтэй боложо ябана гээшэб, — гэжэ хэлэбэ.

Бата Цыремпилов Ажалай Улаан Тугай ордечоор шагнагдаһан байна. Мүнөө Бата Цыремпиловэй хүтэлбэрилдэг бригада барилгын монтажна хүдэлмэреэр юһэдэхи табан жэлэй түсэб 4 жэл соо дүүргээд, арбадахи табан жэлэй түсэбөөр ажаллажа байна.

Б. ГАРМАЖАПОВ.
Агын округ.

БАГШАНАР — ДАЙНАЙ ВЕТЕРАНУУД

Эсэгэ ороноймнай солдадууд

Илалта! Илалта!.. Гансахан энэ үгэ гушан жэлэй саада тээ тэнгэриин сахилгаанһаашье үлүү шангаар дуулдаа бэлэй. Теэд тэрэ илалтые ерүүлхын түлөө совет хүн бүхэн хаанашье — фронтдошье, сэрэгэй ара таладашье ами наһаяа, хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсээ ха юм. Тэдэнэй дунда багшанарайшье хубита бии. Энэ богонихон үгүүлэл соогоо Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда эрэлхэг габьяа харуулһан багшанар тухай дурдахамнай.

Мүнөө манай республикын һургуулинуудта, арадай гэгээрэлэй бэшэшье эмхи зургаануудта дайнда хабаадаһан 535 багша ажаллажа байна. (тэдэнэй тоодо мүнөө амаралтада гараһан багшанар оролсоно).

Түнхэнэй аймагта бузар дайсаниие даралсажа ерэһэн 25 багша һургуулида хүдэлнэ. Харбяатын эхин һургуулиин багша Иван Дугарович Бартаев 1941 оной июль һарада колхозойнгоо сабшалан дээрэһээ гэртээшье орожо үрдингүй, дайнда мордоо һэн. Нүхэр Бартаев Сталинградые хамгаалха байлдаанда хабаадалсажа, дайшалхы хоёр орденоор, 4 медаляар шагнагдаһан. Хүндөөр шархатажа, нютагаа бусаад, багшынгаа хүдэлмэри, үргэлжэлүүлээ. Шударгы һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багшын үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм.

Гвардеец, офицер Петр Васильевич Цыденов Сталинградые хамгаалха тулалдаанда баатарлиг габьяа харуулһанайнгаа түлөө, Александр Невскиин, Улаан Одоной орденуудаар болон 4 медаляар шагнагдаһан байна.

Эхин һургуулиин багша Шагдыр Дулмаевич Санжиев 1941 оной сентябриин 1-дэ хэшээлээ хэжэ байтараа, түргэн дуудалгын ерэхэдэ, тэрэнээ орхижо, гэртээ түр зуура орожо үрдеэд, мордоһон түүхэтэй. Тэрэнэй мэргэн буудалгаар дайсанай 20 гаран танк, 100 шахуу автомашина ба пушканууд үй бута сохигдоһон, дайсанай хэдэн зуугаад офицер, солдадууд алуулаа бэлэй. Ш. Д. Санжиев 3 жэлэй туршада дайнда ябалсажа, Кенигсберг хотодо дайгаа дүүргэжэ, гэртээ бусаа һэн.

Дайшалхы габьяа харуулһанайнь түлөө Санжиев Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай 2-дохи шатын, Алдар Солын 2-дохи, 3-дахи шатын орденуудаар, 4 медаляар шагнагдаа һэн.

Залуу үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнгаа түлөө Ш. Д. Санжиев РСФСР-эй һургуулиин габьяата багшын үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн.

Хойто-Байгалай аймагай түбэй дунда һургуулиин директорэй орлогшоор Мария Николаевна Иванова хүдэлдэг. 1942 ондо арбан долоотой Мария һайн дураараа албанда мордожо, хэлхээ холбоошодой һургуули дүүргэмсээрээ, фронт эльгээгдэһэн юм.

Түрүүшээр Украинска фронтын, һүүлээрнь дивизиин штабта Мария Николаевна хэлхээ холбоо залгагшаар хүдэлжэ, Верховно Главнокомандованиин зүгһөө олон удаа амаршалгада, грамотануудта хүртэһэн байна. Үшөө тиихэдэ «Дайшалхы габьяагай түлөө». «Берлиниие абаһанай түлөө», «Прагые сүлөөлһэнэй түлөө». «Германиие илаһанай түлөө» гэһэн медальнууд М. Н. Ивановагай үбсүүндэ ялардаг.

Хойто-Байгалай аймагай һургуулинуудта дайнда хабаадаһан 13 багша ажаллана.

Сэлэнгын аймагта Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалсаһан аяар 37 багша ажаһууна.

РСФСР-эй һургуулиин габьяата багша Буда Бажеевич Нехуров мүнөө Жаргалантын һургуулиин директор юм. Совет Армиин офицер Нехуром дайшалхы замаа Сталинградһаа эхилээд, фашистнарай эшээн — Берлиндэ дайгаа дүүргэжэ, даагаа һүүлдээ бэлэй. Шэн габьяа харуулһанайнгаа түлөө Буда Бажеевич Улаан Одоной орденоор, 7 медаляар шагнагдаһан юм.

Сталинградые хамгаалха байлдаанда багшанар Д. Р. Очиров, Д. Г. Будажапов, Ж. Н. Нимаев, И. С. Хусаев гэгшэд хабаадалсажа, дайшалхы олон орден, медальнуудта хүртэһэн байна.

Буряадай АССР-эй һургуулиин габьяата багша Занабазар Сажинович Сажинов 40 жэлэй туршада багшалжа ябана. З. С. Сажинов Октябрьска революциин һүлдэ — Ленинград хотые хамгаалгада хабаадалсажа, Улаан Одоной орденоор болон 4 медаляар шагнагдаһан юм. Мүнөө Занабазар Сажинович Улаан-Үдын аймагай Дээдэ-Саянтын интернат һургуулиин директорээр хүдэлнэ.

Улаан-Үдын аймагай һургуулинуудта 27 багша — дайнай ветеранууд. Жэшээнь, Ивалгын дунда һургуулиин директор Б. Ж. Базаров, Сотниковско найман жэлэй һургуулиин директор Н. Б. Тармаев, багшанар Р. Н. Федоров, М. Н. Миронов болон бусадай нэрые дурдажа боломоор.

РСФСР-эй һургуулиин габьяата багша Дагба Дашиевич Дашиев — республика дотороо мэдээжэ хүнүүдэй нэгэн. Олон жэлдэ Суулгын дунда һургуулида директорээр хүдэлөө, һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрхим һайнаар табиһанайнгаа түлөө Ленинэй орденоор шагнагдаа һэн.

Дагба Дашиевич Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда 4 жэлэй туршада ами наһаяа гамнангүй, үхэр буугаараа тон мэргэнээр буудажа, дайсанай олон танк, автомашина болон сэрэгшэдые һалгааһан намтартай.

Дайшалхы габьяа харуулһанайнгаа түлөө офицер Д. Д. Дашиев Улаан Одоной орденоор, дайшалхы 7 медаляар шагнагдаһан байгаа.

Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын дунда һургуулиин багша Ринчин Абидуевич Зонхиев һурагшадай дунда сэрэгэй-патриотическа хүдэлмэри тон һонирхолтойгоор, үрэ дүн һайнтайгаар ябуулдаг. Ушарынь юуб гэхэдэ, багшань өөрөө дайнай ветеран, дайшалхы 6 медаляар шагнагдаһан намтартай. Юрэнхы дээрээ Мухар-Шэбэрэй аймагай һургуулинуудта 23 багша-дайнай ветеранууд ажаллана.

Д. ОШОРОВ,
СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүн.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

БУДАПЕШТ. Дьерскэ бүд ...дэг «Рабатекст» гэжэ ...приятиһ шэнэдхэн түхеэр-... хүдэлмэриие хабсаргаг-... болзороһоонь найма һа-... урид дүүргээ. Эндэ шэ-...цехүүд түхеэрэгдэжэ, бү-... ехэтэй бүд нэхэлгын ...нэй станогууд тод-...роһон байна. Энэнь про-... гаргалгые, тэрэниие ...алис оронуудта худалда-...рэг бүри энэ жэл 30 ...центээр дээшэлүүлхэ ар-... предприятида олгоно.

ВАРШАВА. Газарай ню-... дээрэ «М» гэһэн томо ...үүдээр тэмдэглээтэй га-... дорохи замууд мүнөө ...ээ үшөөл үгы юм. Гэбэ-... ойрын арбан табан жэ-... туршада Польшын ар-... ехэ хотодо, тэрэ тоодо ...шавада, Лодзьдо, Крэ-...та, Позаньда тэдэ та-...даха байна.

...ин 1976 ондо баригда-... эхилхэ Варшавын мет-...олитенэй түрүүшын лини ...оедөө үшөө үгы байһан ...слэлэй Урсунув-Натолин ... хүдэлмэришэнэй рай-... «Варшава» гэдэг металлургическа комбинадтай холбохо юм.

Варшавын газар доогуурхи зам табиха үедэ Польшын түрүүшын метро баригшад һайн һургуули гараха бшуу. Харин мүнөө эдэнэр Москва, Ленинград, Киев болон бусад хото городуудта өөһэдынгөө совет ханинарһаа һургаал абана.

БЕРЛИН 12 секунда! Энэмнай ажалай үдэртэй зэргэсүүлжэ үзэхэ болоо һаа, нюдэ сабшаха зуура болоно. Гэбэшье Лейпцигэй «Гизаг» комбинадай нэгэ заводой хүдэлмэришэд хэрэгсэл бүхэниие бүтээн гаргахадаа, 12 секунда алмажа шадаһан байна. Эдэ секундын ашаар жэл соо 2.300 час ажалай саг алмагдаха байна гэжэ экономистнууд тооложо гаргаа. Ондоогоор хэлэхэдэ, алмагдаһан эдэ секунда олон мянган марка мүнгэнэй нэмэлтэ продукци үгэхэ бшуу.

ГАВАНА. Мүнөөнэй мал ажалай гурбан зуун фермэ энэ жэлдэ Кубада барихаар хараалагданхай. Жэшээтэ проектнүүдээр бариһдаха эдэ фермэнүүд үнеэ һааха, малда тэжээл хубаажа үгэхэ оньһон түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаха байна.

Куба хадаа дулаан орондо һүнэй мал үсхэбэрилхэ талаар түрүүшын орон болоно. Нютагай эрхэ байдалда таараһан һүнэй үүлтэрэй зарим малнуудые Кубын селекционернүүд бии болгоо.

Тиин мал үсхэбэрилэгшэд һү, мяха ехээр үйлэдбэрилдэг болохо гэһэн зорилгоёо амжалтатайгаар шиидхэнэ. Энэ жэлдэ болохоёо байһан Кубын Компартиин нэгэдэхи съездын хүндэлэлдэ тэдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана.

(ТАСС).

...БРЕЦЕН. ВНР-эй захилаар СССР-тэ бүтээгдэһэн 50 комбайн, тракторнуудай ...хубинь «Агрокер» гэжэ предприятида эльгээгдээ. Эндэһээ Хайду-Бихар об-...ын үйлэдбэриин коллективүүд болон гүрэнэй ажахынуудта эльгээгдэхэ юм.
...РАГ ДЭЭРЭ: бэлэн болоһон техникэ.

МТИ-ТАСС-ай фото.

ЯК-42 ШАЛГАЛТА ГАРАЖА БАЙНА

Александр Сергеевич Яковлевай ударидадаг конструкторска бюродо ухаалан зохёогдоһон ЯК-42 гэжэ пассажирска шэнэ самолёт туршалга гаража эхилээ. СССР-эй габьяата летчик-туршагша Арсений Колосов, летчик. Юрий Петров, ахамад инженер Юрий Висковский мартын нэгэ үглөөгүүр ЯК-42 самоледоор Москва шадарай аэродром дээрэһээ гушан таба минутын турша соо түрүүшын ниидэлгэ хэбэ. Ниидэлгын үедэ мөөрыень хумин шуухые намда зүбшөөгөө һаань (юрэнхыдөө түрүүшын туршалгын үедэ мөөрнүүд шуугдадаггүй), шэнэ лайнерай огторгойтой уулзалга туршажа ниидэһэндэл адли байхагүй гэжэ Арсений Колосов ажаглаба.

Энэнь — Яковлевай ухаалан бүтээһэн реактивна пассажирска хоёрдохи машина болоно. Түрүүшын ЯК-40 ФРГ, Итали, Югослави, Афганистан болон Чехословакида амжалтатайгаар хэрэглэгдэнэ. Иимэ түхэлэй, 32 хүнэй һуугаад ниидэхэ самоледууд мүнөө миллион хахад тухай ниидэлгэ хээд байна. Эдэ самолёдуудаар манай орондо 30 миллион хүн зөөгдөө. Дэлхэйн самолёт бүтээлгын түүхэдэ анха түрүүн реактивна самолёдууд нютаг нютагай агаарай замаар ниидэдэг болонхой. Урдань хооһон шахуу байһан холын районууд Советскэ Союзда үргэнөөр ашаглагдана, агаарай замһаа, гол түмэр замуудһаа холо байдаг һуурин тосхонуудта агаараар ехэ юумэ абаашаха шухала болоһон дээрэһээнь, ЯК-40 шэнги — багтаасаар ехэ, ниидэлгэ ба буулгын талаар эрхим шанартай, ямаршье газарта буужа шадаха далитай «автобус» бүтээхэ эрилтэ табигдаһан байна. Тиин, ЯК-42 бии болоһон байха юм.

Шэнэ самолёдой гол шэнжэ шанарынь юуб гэхэдэ: 100—120 хүнэй һууха, хоёр хүнһөө бүридэдэг экипажтай, дунда зэргээр 1800, саада захань 2800 километр хүрэтэр ниидэхэ, часай 850 километр дабшаха скоростьтой. Тус бүридөө зургаа хахад тонныһ хүсэтэй, хоёр контурно. турбореактивна гурбан двигательтэй байха. Владимир Лотарёвой хүтэлбэрилдэг конструкторска бюро двигателиинь ухаалан зохёогоо.

«Дүшэн хоёрдохи» конструкциингаа талаар ЯК-40 самолёдто адлирхуу. Стабилизаторынь дээрэ тодхогдонхой, далинуудынь һүүл тээшээ дүтэлүүлэгдэнхэй, гурбан двигателиинь фюзеляжай һүүл багта табигданхай. Адлирхуу талань энэ тэдыгээр дүүрэнэ. ЯК-40-һөө үг залгаламжалһан пассажирска хэдэн шэнэ самолёдууд юрын, найдамтай, бүхэ бэхеэр бүтээгдэһэн, ашаглахада зохид, пассажирнуудта аятай. Конструкторнуудай баримталдаг иимэл шэглэл ЯК-42 самолёдые бүтээхэ үедэ улам нарижуулагдаһан байна. Техническэ бодомжын шэнэ, бүри дээдэ шанартайгаар бэелүүлэгдэһэн тухай эндэ хэлэгдэнэ. Иимэ шэглэл Александр Яковлевай коллективэй баримталдаг заншал болонхой.

Ахамад конструктор, мэдээжэ авиаконструкторай хүбүүн Сергей Александрович Яковлев АПН-эй тусхай корреспондентын гуйлтада харюусан, иигэжэ хөөрэбэ:

— Самолёдые юрын хэлбэритэй, найдамтай, үрэ ехэтэй болгохо гэдэг урдын хараа бодол тэрэл зангаараа үлөө. Эдэ бүгэдэнь ямараар хангагданаб? Нэгэдэхеэр, шэгнүүрыень бага болгохо оролдолго манай конструкторска бюрогой баримталдаг заншал болоно. Энэмнай — ехэ юумэ даадаг аад, эгээн бага шэгнүүртэй машинануудые бүтээхэ гэһэн удхатай. Хоёрдохёор, түлишэ багаар гаргашалдаг хоёр контурно двигательнүүдые хэрэглээбди. Тэрээнһээ гадна, газар дээрэхи албануудһаа дулдыдадаггүй «дүшэдэхиин» шухала шэнжэ шанарнууд халан абтаа. Жэшээлхэдэ, шэнэ машина өөртэнь бүхэлэгдэһэн, эбхэгдэдэг хоёр гэшхүүртэй: нэгэниинь — һүүл багта, нүгөөдэнь — пилодуудай кабина шадар байдаг. Пассажирнуудынь табин хүнэй һууритай самоледто һууһан шэнги түргэнөөр зуун һууритай шэнэ онгосодо һуужа үрдихэ байна. Контейнернүүд соонь (пассажирнуудай һууринуудай доодо таладахи тусхай таһалганууд дотор) ашаа абажа ябахаар хараалагданхай. Пилодуудай кабинанууд аятай зохидоор түхеэрэгдэнхэй. Манай орон дотор урда тээнь бүтээгдэһэн самолёдуудта иимэ кабинанууд байгаагүй юм. Самоледой оньһон түхеэрэлгэнүүдые залан хүдэлгэхын тула хүнэй ба автомадуудай дүүргэхэ уялганудые тааруугаар хубаарилха гэжэ оролдоһон байнабди.

ЯК-42 бүхы широтануудта, холын Хойто зүгһөө эхилээд ороной урда заха хүрэтэрхи нютагуудта ниидэхээр хараалагданхай. Энэ машиные Советскэ Союзһаа ондоо тээгүүршье хэрэглэжэ шадагдаха гээд тоолонобди гэжэ Сергей Яковлев түгэсхэлдөө хэлэбэ.

Шэнэ онгосо огторгойгоор түрүүшынхеэ дүүлин ниидэбэ. Бүхы туршалгануудай хэгдэһэнэй, ниидэжэ шадаха тухай үнэмшүүлгын абтаһанай һүүлээр ЯК-42 Аэрофлодой мэдэлдэ үгтэхэ юм.

Алексей ГОРОХОВ,
АПН-эй тусхай корреспондент.

Шэнэ ном тухай һанамжа

„БАЙГАЛАЙ ЗҮҮДЭН"

...Иимэ нэрэтэй ном байгша ... Буряадай номой хэблэ-... гараа. Энэ хадаа поэт ...Бадаевай һүүлэй үедэ ...эһэн шүлэгүүдэй согсол-... гээшэ. Нэрлэгдэгшэ ... дүрбэн бүлэгһөө бүри-.... Бүлэг бүхэниинь тус-... нэрэтэй. «Газарай шэн-...», «Агын тала», «Хүнэй ...таал», «Байгалай зүү-...».

...алибаа юумые гүнзэгы-..., философскоор бодом-...һон удхатай шүлэгүүдые ...дэг поэт гэжэ Алексей ...евые хэлсэдэг. Шэнэ ... сооньшье баһал тиимэ ...үүд олон. Жэшээ бол-... «Түрэһэн нютагни» гэ-... шүлэг сооһоонь хэдэн ... харуулха дуран хүрэнэ:

...лзон, ши наран шэнгеэр,
...лоной зүрхэндэ хэтэдээ
шэнгээш.
...үринэрэйш зүргэнүүд
...үргэн орондом тараа,
...аранай элшэнүүдш
...аян тээшээ гараа.
...лзон, элшэшниб би!
...эжэдээ хэтэдээ
...өөрхэн дүрсыеш
...сэтгэл хадагаланхай,
...сэдьхэлэйнгээ дулаае
...элээмэн шэнгеэр
...нүүдтэй хубаалдажа
ябанхайб!

...А. Бадаев угсаата зонойн-... үнгэрһэн байдал, үг-... тухай, уран гартан ...й «Буряад эмээл», ...гэһэн шүлэгүүд соогоо бодолгото болон домоглоно. Уран гартай буряад дарханай хэһэн эмээлтэй поэт уужам музейн таһалга соо уулзана. Олохон хүлэгэй нюрганда тохогдожо үзэһэн эмээл мүнөө түүхын гэршэ болонхой. Мүнөөнэй буряад хүбүүд эмниг хүлэгые дэлһэдэхээ болижо, техникэдэ дурлана. Энэ хадаа манай үе сагай шэнжэ. Гэбэшье энэ шүлэг наһажаал уншагшын сэдьхэлдэ гуниг түрүүлхээр. Тэрэ муу бэшэ. Ажабайдалай хүүеэн соо сүлөөгүй ажаллажа ябатараа, заримдаа зогсод гээд, гэдэргээ эрьежэ хараха дуран хүрэдэг шуу.

Номдонь нэрэ үгэһэн «Байгалай зүүдэн» гэжэ бүлэг соохи шүлэгүүд бултадаа байгаалиин шэмэг болоһон далайда зорюулагданхай. Һүүлэй үедэ манай поэдүүд Байгал тухай шүлэгүүдые олоор бэшэнэ. Дондок Улзытуев, Дамба Жалсараев, Николай Дамдинов болон бусад поэдүүд эрхим мүрнүүдээ арюухан Байгалдаа зорюулаа. Тиигэнгүйшье яалай даа. Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ суурхаһан, тон шухаг гүүлэдэг энэ нуурдалайн эрьедэ түбхинэһэн республикын поэдүүдэй тэрээн тухайда шүлэглөөгүй һаа, хэн шүлэглэхэ гээшэб!

Хотын хоморгоондо, —
хулгайшан мэтээр,
хонгор наһандаа
хаалгаатай байхадаа,
асфальт, түмэр-бетондо,
пеэшэндэ мэтээр,
амисхал, махабадаа
хайруулан ябахадаа,
сэдьхэл мэдэрэлэйнгээ
ехээр эсэхэдэ,
сээжэ зүрхыем
гуниглалай мэрэхэдэ,
ошохоб шамдаа,
Олзондоо бусаһандал,
омог дурамни, нангин
хүсэлни,
Далай шадарай дайда!

Иигэжэ «Далай шадарай дайда» гэһэн шүлэгөө поэт эхилнэ. Городой шууяан соо эсэшэһэн лирическэ геройн сэдьхэлые имагтал Байгал далай амаруулна, эмшэлнэ:

Эсэшэһэн намайе
эмшэлжэ эдэгээгыш,
эрхим эмшэмни,
мэргэн багшамни,
Далай шадарай дайда!

А. Бадаев уран гоё образ бэдэрдэг поэт гэжэ мэдээжэ. Харая:

Баргажан һалхинай
эшхэрээн доро
Байгал далайн
һүүлшынгээ хатар
Хабатай шангаар
Хатаржа байхые
Хараа һэн гүт хэзээ
нэгэтэ?
Абарга томо нюрган
дээрэһээнь
аадарай һүүлээр
газарһаа мэтэ,
манан ууралай
мандажа байхые
анхараа һэн гүт үглөө
эртэ?
Эсэстээ хүрэтэр
эмниг адуундал,
хабатай Байгал
хатаржа байтараа
онгосын оёорто гэнтэ
хаягдаһан
омоли (?) шэнгеэр анираа
хатадаг лэ.

(«Үбэлэй Байгал» гэжэ үлхөө шүлэгһөө).

Хүрэхынгөө урда тээ айхабтар ехээр долгилжо байһан далайе поэт иигэжэ зураглана гээшэ. Энээн шэнги образуудаар Бадаевай шүлэгүүд «билтаранги» байдаг.

Нюдэндэ харагдама зураглал бии болгожо шададаг образууд шүлэгтэ хэрэгтэй. Тиимэ уран найруулга бэдэрхэ уялгатайбди. Харин хамаг шүлэг хуу тиимэ болошоходоо, заримдаа хүндэ болоно. Илангаяа олдоһон образоо алдахагүй гэжэ оролдоод, тэрэнээ яажашье һаань шүлэгтөө багтаажа, толгой холбуулга, рифмэ мэтын уран арганууадаар «шүдэрлэжэрхнхэдэмнай», хэлэнэй талаар бирагүй, ульгам бэшэ болошоно. Жэшээ болгон, дээрэ дурсагдаһан шүлэгые мүр залган саашань эндэ харуулая:

Харагтылши тэрэ —
Хабарай эрьетэр
хүсэдөөр амаржа,
хүсэеэ олохоёо
хэбтэһэн Байгалай галта
хатар
хэды һайханаар зарсан
хүрөөб!
Уран гартай
шуран Хүйтэнэй
сэдьхэл дайрама
сэбэр бүтээлнүүд
аалин даруугаар, үгытэй
(?) номгоноор
абаһаар баранда
наанаһаан харагдаа.
үнэн дээрээ
үльгэрэй абдартал,
тэрээн соо багтаа
тэнгэриин дуун,
заадаһан хүлэгүүдэй
зэрлиг хурхираан (?)
наадаһан долгидой
дэлһэдэй сасараан.

Гэхэ мэтээр 52 мүртэй шүлэг соогоо Байгал далайн хүрөөд байһые поэт зураглахадаа, элдэб янзын үзэгдэлтэй сасуулан, буряад хэлэнэй словарьта байһан **юумэнэй нэрэнүүдые** бултыень дурдана гү даа гэжэ һэжэглэхээр болоно. Нээрээшье, «хабарай сахилгаан, хоншуу дабирхайн хурэшэнхэй үнэр, хушын борбоосгойн. арсын анхилаан, хүбшын тэрэнгиин ягаахан түймэр...» гэхэдэнь, ямар байнаб? Зүгөөр иимэ шүлэгыеород хэлэндэ оршуулхада, бэлэн мүртэй байжа болоо. Теэд буряад шүлэгшэн хадаа **буряадаар**, ородһоо мүр мүрыень дахажа оршуулһан бэшэ шэнгеэр шүлэгүүдээ бүтээдэг һаамнай, уншагшадаа хүндэлдэг һаамнай, һөөл һайн байгаал даа.

Жэшээ болгон дээрэ харуулһан мүрнүүдэй зарим үгэнүүдтэ асууһан тэмдэг табиһан ушарнай ойлгосотой бэзэ. «Уран гартай шуран Хүйтэнэй сэдьхэл дайрама сэбэр бүтээлнүүд» **үгытэй** номгоноор юундэ харагдаа юм? Авторай үгэдөө һаланаар хандаһые гэршэлһэн жэшээ болоно бэшэ гү?

«Заадаһан хүлэгүүдэй зэрлиг хурхираан» гэһэн холбоо үгэнүүдые буряад хэлэтэй хүн лэ уншахадаа, саг хубилжа, моридууднай **хурхирдаг** болоо юм гү гэжэ асууха аалам? Хүн унтахадаа **хурхирдаг**, харин морин алибаа юумэнһээ үргэбэл, **хурхирдаггүй**, харин **хуухирдаг** шуу.

Үгын удхые хүсэд мэдэнгүйгөөр шүлэг соо оруулхадаа, поэдүүд алдуу хэдэг гэжэ һанагшаб. Гадна зарим үгые хүсөөрөө баряад, хаһаад бэшэжэрхидэг ушар баһал һайшаалтай бэшэ. Жэшээнь, «Огторгойн хаяа ягааран» гэжэ шүлэг соо поэт иигэжэ бэшэнэ:

Харин таһалгада
элихэнээр
хангална (?) сирень
сэсэгээр.
Һая угаагдаһан самсаар
хангална (?),
хангална (?) аянгата
аадараар...

Нэгэдэхеэр, **хангалха** гэжэ глагол буряад хэлэнэй словарьта үгы ха юм. **Хангалтаха** гэжэ үгые поэт иигэжэ «үе мүсыень» тайража зобоогоо. Хоёрдохёор, **сэсэгээр хангалтадаггүй,** харин **сэсэг хангалтадаг** шуу.

Гэхэтэй хамта, зэргэсүүлгэ бүхэн һайн байдаггүй. Байгал далай тухай шүлэг бэшэжэ байһан хүн аад, тэрэнээ **онгосын оёорто хаягдаһан омолитой** сасуулжархихадань хайшаа гээшэб?

«Һэриниш, нүхэр» гэһэн шүлэг соо хүнэй заригад гэхээр зэргэсүүлгэ бии.

Хуушан автобуснай
һалганан, шэшэрэн,
уушханай ханяадатай (?)
хүн мэтээр,
уулада абиран
хархирна.

Хэршье хуушарһан автобус тухай бэшээ һаа, иимэ муухай зэргэсүүлгэ хэрэглэхээр бэшэ байгаал даа. Хүнүүдтэ олон жэл соо алба хэһэн, ажалшахан аад, хуушарһан машинын дүрэ зураглахын тула ондоо үгэ олдоогүй гээшэ гү?

Зарим шүлэгыень уншахадаа, ямар зорилготойгоор бэшэгдэһэн юм ааб даа гэжэ һанахаар болоно. Жэшээнь, «Амараад бусахаяа байһан эхэнэрэй өөртөө хэлэһэн монолог» гээшые уншахадаа, хүнэй толгойдо ямар бодол түрэлтэйб? Амаралтада ошоһон эхэнэр бүхэн иимэ һэбхихэнээр сагаа үнгэргэдэг гэжэ автор баталхаяа һанаа гү?

Ондоошье ажаглалта бии. Теэд эндэ би Бадаевай шүлэг соо олоор дайралдадаг, юрэнхы дутуу дунданууд тухайнь хэлэбэб.

А. Бадаев олон номой автор, уншагшадта мэдээжэ болоһон хүн ааб даа. Тиимэһээ ном бүхэниинь, шүлэг бүхэниинь өө-мөөгүй һайнууд байһай гэжэ һанахамнай буруу бэшэл!

Ц. ДОНДОГОЙ.

ТУРИСТ

Улаан-Үдэ хотын болон республикымнай ажалшад, Эхэ орон соогуураа, мүн дүтэ шадарай хото городуудаар зунайнгаа амаралтын үедэ, һайндэр болон амаралтынгаа үдэрнүүдтэ аяншалха дуратайшуулда экскурси болон аяншалагшадай Улаан-Үдын бюро тусхай поезд, самолет эмхидхэжэ, холын замда эльгээдэг болобо. Энээн тухай энэ хуудаһанда толилогдоһон суглуулбари сооһоо мэдэжэ абахыетнай танда дурадхагдана.

Холын аяншалгада ошохо дуратайшуул, хүдэлдэг газарайнгаа профорганизацинн комитедһээ саг соонь путевко абахыетнай хүсэнэбди.

АЯНШАЛХЫЕТНАЙ УРИНАБДИ

„ҺАЙНААР АЖАЛЛААД, ҺАЙНААР АМАРХА"

Республикын фабрика, заводууд дүй дүршэлөө халан абалсаха зорилгоор адлирхуу үйлэдбэритэй коллективүүдтэ түлөөлэгшэдөө эльгээхэ түсэб хараалжа байдаг юм. Энэ хэрэгтэ экскурси болон аяншалагшадай бюро өөрынгөө туһаламжа хүргэжэ байха аргатай. Тиимэ аяншалгаар Эрхүү, Ангарск, Братск, Красноярск, Новосибирск, Шэтын предприятинуудта хэдэн хоногоор ошожо болохоор. Предприятиин үйлэдбэритэй танилсахаар ошогшодой сүлөөтэй сагаа ашатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ экскурсовод аргагүй ехэ туһа хүргэхэ болоно.

Хэнэйшье мэдэһээр, мүнөө ажалшад долоон хоногой хоёр удэрынь, үшөө һайндэрнүүдтэ амарна гээшэ. Энэл үедэ дүтэ шадар оршодог хүршэ городуудта аяншалга эмхидхэгдэнэ. Энээнтэй дашарамдуулан, хабар-зунай үедэ театрнууд поездоор ошоно, ерэнэ, зунай үедэ бүлэг аяншалагшад самоледоор дүтын город хэдэхэн хоногоор ошоод ерэжэ байха аргатай. Тиин экскурси болон аяншалгын Улаан-Үдын бюро Улаан-Үдэ — Эрхүү — Ангарск — Улаан-Үдэ, Улаан-Үдэ — Шэтэ — Улаан-Үдэ гэһэн маршрудуудтай болонхой. Тиимэһээ хотын ажалшад хоёр үдэрэйнгөө амаралтын үедэ хүршэнэртөө хүрөөд, түүхэтэ газарнууд болон памятнигуудтайнь танилсаад, кино, театрнуудта орожо, шэнэ зүжэгүүдые хараад ерэжэ шадаха байна бшуу.

ВЦСПС-эй президиумэй 1971 оной июлиин 9-нэй тогтоолой ёһоор, профсоюзай нютагай комитедүүд амаралтын үдэрнүүдэй үедэ экскурси болон аяншалгаар дүтэ шадарай аяншалгада ошоһон ажалшадтаа профсоюзай бюджедһээ гаргашын 30 процентые түлэхэ эрхэтэй болонхой.

Экскурси болон аяншалагшадай Улаан-Үдын бюро республикын колхоз, совхозуудай, предприяти, эмхи зургаануудай, һуралсалай газарнуудай профсоюзуудай комитедүүдтэ эдэ маршрудаар аяншалга эмхидхэжэ байхые дурадхана.

ЭДИРШҮҮЛ, ТААНАДТА

«Аяншалга гээшэ ажабайдалые улам һайхан, гоё болгоно» гэжэ Н. П. Пржевальский хэлэһэн байдаг.

Манай республикын һурагшад жэл бүри орон соогуураа аяншалжа, ном һудар соо үзэһэн юумэеэ нюдөөрөө хаража омогорходог, мэдэрдэг болонхой. Байгша оной гурбахан һарын туршада республикымнай хоёр мянгаһаа дээшэ һурагшад Эхэ оронойнгоо хото городуудаар аяншалһан байха юм.

Хэжэнгын, Яруунын, Түнхэнэй, Загарайн, Хурамхаанай, Зэдын аймагуудай, Улаан-Үдын 3-дахи, хорин хоёрдохи, 36-дахи, 37-дохи һургуулинуудай багшанар һурагшадайнгаа Эхэ орон соогуур аяншалха болоходо, өөһэдөө али болохо туһаламжа үзүүлжэ, хамһалсажа байгаад, холын аян замда мордохуулдаг һайн һайхан заншалтай юм. Дурсагдагша аймагуудай һурагшад герой-городууд Москва, Ленинград, Киев, Волгоград хүрэһэн, нүгөөдэ заримашуулынь Владивосток, Фрунзе, Эрхүү, Ангарск, Братск, Новгород, Ярославль хотонуудай түүхэтэ газарнуудтай танилсажа ерээ һэн.

Үшөө али һургуулинуудай һурагшад дээрэ дурсагдаһан хото городуудта ошоогүйб, тэдэнэртэ туһаламжа болгон экскурси болон аяншалагшадай Улаан-Үдын бюро зунай амаралтын үедэ бүлэг һурагшадай аяншалга иимэ маршрудтайгаар дурадхаха байна. 210 түхэриг сэнтэй путевкоор 18 хоногой туршада Москва хототой танилсажа болохо. Иимэ аяншалга июлиин 17, августын 12-һоо эмхидхэгдэхээр түсэблэгдэбэ.

Нүгөөдэ аяншалганууд Ярославль, Волгоград, Новосибирск, Улаан-Үдэ — Москва — Петрозаводск — Москва — Улаан-Үдэ гэһэн маршрудтай. Эдэ аяншалганууд июль һараһаа эхилээд, август һарын дүүрэтэр үргэлжэлхөөр хүлеэгдэнэ.

Путевкын сэндэ хоёр тээшээ аянда ябаха харгынь түлбэри, гурба удаа эдеэлхэ болон унтаха оро дэбисхэр булта оруулагданхай.

Тэрэшэлэн һургуулинуудай захилаар Свердловск, Владивосток, Эрхүү, Красноярск, Шэтэ гэһэн аяншалагшадай нэмэлтэ бүлэг эмхидхэгдэхэ болонхой.

Үнгэрэгшэ жэлэй дүршэлһөө хаража үзэхэдэ, республикын зарим һургуулинууд хожом болоһон хойно энэ тэрэ город экскурсяар ошохомнай гэһэн мэдүүлгэ манай бюродо эльгээдэг байһан. Хожомдожо абтаһан захил мэдүүлгэ дүүргэгдэнгүй, зарим һурагшадай холын аяншалгада хабаадангүй үлэшэһэн ушарнууд дайралдадаг һэн. Шалтагааниинь гэхэдэ, зунай амаралтын үедэ олон һурагшад Эхэ оронойнгоо түүхэ домогоор элбэг хото городуудтай танилсахые хүсэнэ гээшэ. Тиихэдээ түсэбгүйгөөр нэгэ хотодо олоороо ерэгшэдые хангаха гээшэ хэсүү хэрэг ха юм. Тиимэ юумын болохогүйн тула һургуулиин хүтэлбэрилэгшэд мүнөөнһөө энээн тухайгаа һанаалдижа ябаха, һурагшадай дунда ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха болоно бшуу.

Манай эдиршүүл, таанадаа холын аяншалгада уринабди!

Эхэ орон соогуураа аяншалхадаа шууд түргөөр урган хүгжэжэ байгаа Эхэ оронойнгоо барилгануудые хаража, сэдьхэлээ омог баяраар халяахал байхат.

САМОЛЁДООР

Хэнэйшье мэдэһээр, ээлжээтэ амаралтадаа гараһан ажалшан бүхэн тэрэнээ ашатай туһатайгаар үнгэргэхые оролдодог бээз. Тэдэнэй нэгэ заримашуулынь холын аяншалгада, курорт, аршаантай газарнуудта ошожо амархые хүсэдэг байна. Нүгөөдүүлынь түүхэ домогто ороһон, үзэсхэлэн гоё барилгануудаараа холо ойгуур суурхаһан хото городуудта хүрэхые эрмэлзэдэг гээшэ. Мүнөө совет хүн бүхэндэ герой-городууд үнэтэйдэ тоологдодог. Тиимэһээ амаралтада гараһан хүнүүд Москва, Ленинград, Киев, Волгоград гэхэ мэтын хүгжэлтэ ехэтэй городуудта ошожо харана. амарнашье. Эдэ городуудта хүрэгшэд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай болоһон газарнуудтай, Эхэ оронойнгоо түлөө ами наһаяа үгэһэн сэрэгшэдэй хүшөө памятнигуудые болон герой-городой түүхэ домогто ороһон зүйлнүүдтэй танилсаха байна.

Экскурси болон аяншалгын бюро герой-городуудай ургалта хүгжэлтэтэй танилсуулхаһаа гадна, Кавказ шадархи Севастополь, Геленджик-Черноморское, Азовско далай шадархи Бердянск гэһэн курортнуудта амархые аяншалагшадта дурадхана. Аяншалагшад эдэ курортнуудта 15—20 хоногой туршада амаржа байха үедөө, город соогуур ябажа, музейнүүдтэ орохо, байгаалиин баялигтай танилсаха аргатай.

Хэдэн зуугаад нуур сөөрэмүүдэй дунда түбхинэһэн Карелиин үзэсхэлэнтэ гоё газарнуудтай танилсаха дуратайшуулда Москва—Петрозаводск гэһэн маршрут дурадхагдана. Эндэ нэгэшье хадааһагүйгөөр, модоор баригдаһан һүмэ бүхы дэлхэйн арадуудые һонирхуулдаг юм.

Ээлжээтэ амаралтадаа гараад, хаанашье ошохоёо мэдэнгүй байха ушар али олон үзэгдэдэг. Экскурси болон аяншалагшадай Улаан-Үдын бюро иимэ маршрудтай аяншалга дурадхаха байна:

Улаан-Үдэ — Киев гэһэн маршрудаар ябаха дуратайшуул 10 үдэрэй туршада Киев хототой танилсаха юм. Түрүүшын аяншалга майн 15-һаа эхилээ. Удаадахи аяншалга июниин 20-һоо, августын 11-һээ эмхидхэгдэхэ. Путевкынь сэн 269 түхэригтэ. Хоёрдохинь гэхэдэ, Улаан-Үдэ — Москва гэһэн маршрут. Энэ аяншалга июниин 11-һээ, ноябриин нэгэнһээ эмхидхэгдэхэ юм. Путевкынь сэн зунай үедэ 273, үбэлдөө 215 түхэригтэ. Гурбадахинь — Улаан-Үдэ — Ленинград гэһэн маршрут болоно. Аяншалганьмайн 31-һээ, сентябриин 8-һаа, октябриин 8-һаа, ноябриин, декабриин 6-да эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Путевкынь сэн үбэлэй үедэ 192, зундаа 250 түхэригтэ. Дээрэ дурсагдаһан аяншалга 10 хоногой байха. Мүн Улаан-Үдэ — Геленджик, Улаан-Үдэ — Бердянск, Улаан-Үдэ — Москва, Ленинград—Улаан-Үдэ, Улаан-Үдэ — Москва — Таллин — Москва — Улаан-Үдэ, Улаан-Үдэ — Москва — Петрозаводск — Москва—Улаан-Үдэ, Улаан-Үдэ — Севастополь — Ленинград — Таллин — Пушкин гэһэн маршрудууд бии. Хоёр тээшээ самоледоор ошохо эдэ аяншалганууд майһаа эхилээд жэлэй дүүрэтэр эмхидхэгдэхэ юм.

КАРЛОВЫ ВАРЫН КУРОРТДО

ПОЕЗДООР

Холуур, дүтүүршье аяншалхадаа, түүхэтэ газарнуудтайнь танилсажа, һонин, шэнэ юумэ мэдэжэ абадаг, һайнаар амардагшье гээшэбди.

Байгша ондо орон соогуурнай эмхидхэгдэхэ холын аяншалга һонирхомоор олон зүйлнүүдтэй танилсуулха зэргэтэй. Холын аяншалгада дуратайшуулда дурадхагдаһан маршрудууд оронойнгоо 10—12 хото городтой танилсуулха байна.

Манай республикын ажалшад жэл ерэхэ бүри олоороо холын аяншалгада тусхай поездоор орон соогуураа ябадаг болонхой. Эдэнэр хүрэһэн городойнгоо хэзээ бии болоһон тухай, мүн түүхэтэ, революционно памятнигуудтай танилсахынгаа хажуугаар, тэрэ городойнгоо наука, культурын хүгжэлтэ, промышленность, хүдөө ажахын барилгануудтай танилсаха. һонирхохо болоно бшуу.

Һонин түүхэтэй городто аяншалгын поезд хоёр үдэрэй туршада байха. Аяншалагшад энэ үе соо хотын бүхы баялигуудтай танилсаха зэргэтэй.

Түмэр харгыгаар аяншалагшадай анхаралда иимэ маршрут дурадхагдана гэбэл:

Герой-городуудые оруулалсан, Улаан-Үдэ — Новосибирск — Киев — Одессэ — Херсон — Севастополь — Волгоград — Улаан-Үдэ гэһэн аян зам хараалагдана. Тэрэ поезд сентябриин 11-һээ 19 болотор аян замдаа ябаха юм. Путёвкынь сэн 258 түхэригтэ;

Кавказай хото городуудаар — Улаан-Үдэ — Новосибирск — Волгоград — Пятигорск — Ереван — Тбилиси — Батуми — Сухуми — Гагра — Адлер — Челябинск — Улаан-Үдэ гэһэн маршрут дурадхагдаха байна. Тэрэ поезд октябриин 25-һаа ноябриин 16 болотор үргэлжэлхэ юм. Путёвкын сэн 240 түхэригтэ.

Герой-городуудаар — Улаан-Үдэ — Новосибирск — Киев — Одессэ — Херсон — Севастополь — Волгоград — Куйбышев — Улаан-Үдэ гэһэн маршрудтай. Ноябриин 20-һоо декабриин 7 болотор тус поезд аян замдаа ябаха юм. Путевкынь сэн 223 түхэригтэ.

Поездоор хоёр тээшээ ябаха, купейнэ вагон соо байрлаха, вагон-ресторанда гурба удаа эдеэлхэ, маршрут соо хараалагдаһан хото городуудаар автобусоор аяншалхадаа гаргашалагдаха үнэ сэнгынь путёвкын сэндэ оруулагданхай.

Экскурси болон аяншалагшадай Улаан-Үдын бюрогой хүдэлмэрилэгшэд **Р. Серебрякова**, **В. Вахрушева**, **С. С. Винин** гэгшэдэй материалнууд.

Чехословакиин Карловы Вары гэжэ уласхоорондын курорт холуур суурхажа, эндэ амарха дуратайшуул жэлһээ жэлдэ олошорно. Манай республикаһаа эндэ амарһан хүнүүд олон. Бүлэг туристнууд суута курортдо амарһанаа түрэл нютагаа һаяхан бусажа ерээ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Амарагшад аршаанһаа ундалжа байна. 2. Карловы Варын үзэсхэлэн гоё газарнуудай нэгэн.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

БАМ-ай БАРИЛГАШАДАЙ АМЖАЛТАНУУД

ЕРЭЭДҮЙН ХАРГЫЕ Транссибириин магистральтай холбохо 180 километр ута БАМ—Тында гэжэ һалаагаар түрүүшын поездын ябаһан удэр Байгал-Амарай түмэр зам баригшадай зүрхэ сэдьхэлдэ, ухаан бодолдо хэтэдээ үлэхэ...

— Энэ харгы баригшадай дундаһаа хэн нэгыень онсолон тэмдэглэхэ гээшэ хүшэр байна. Энээнэй метр бүхэниинь бэрхэшээлтэй шанга тэмсэл соогуур үнгэрөө, — гэжэ транспортна барилгын министрэй орлогшо, Главбамстройн начальник К. В. Мохортов ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ.

— Бултадаа һайнаар хүдэлөө. Үбэлдөө газаа 54 градус хүйтэнэй болоходо, хабарай ехэ аадар бороогой орожо, харгын далангые һандаалжа һалгаажархихадань, харааша даһан юумэн болзор соогоо хэгдэхэгүй ха гэжэ һанахаар байгаа һэн. Гэбэшье баригшад социалис уялганууд амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Эдэ үдэрнүүдтэ КПСС-эй Амарай обком барилгашадта ехэ туһа хүргэбэ.

Карта дээрэ 14 шэнэ тосхон бии болоо. Овоц хадагалха 43 түхеэрэлгэ, склад, хэдэн арбаад магазин, столово, медицинскэ эмхи зургаанууд байранууд баригдаа. 50 мянган дүрбэлжэн метр байшан гэрнүүд ашаглалгада оруулагдаһан байна. Барилгын баруун участогта хүдэлдэг хүнүүд ажаһуудаг БАМ-Звездный гэжэ тосхондо телевизионно ретранслятор январь һара соо ашаглалгада оруулагдаһан юм. Мүнөө эндэхи барилгашад Түбэй телевидениин, Братскын телестудиин дамжуулганууд таһалгаряагүй хараха аргатай болоо. Тындинский тосхондо «сэнхир экран» тодхоодонхой. «Орбита» гэжэ телевизионно станци болзорһоо хэдэн һара урид баригдаһан байна. Тодорхой хойлон хэлэбэл, барилгашадые таарамжатай зохид байдалаар хангаха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана.

ХЭДЭН ЧАС СОО КЛУБ БАРИГДАНА

БАЙГАЛ-АМАРАЙ түмэр замай барилгашадта зорюулагдажа, 220 хүнэй һууха залтай клубые нэгэ халаан соо хэжэ саржа болохо. Донецкэ түхеэрэгсэлнүүдэй заводой бүтээдэг ерээдүйн байшангай бүрин детальнуудые тээһэн вагонууд БАМ-ай зүүн участогай Урган гэжэ станцида болзорһоо урид эльгээгдэбэ.

И. Минченкын хүтэлбэрилдэг слесарьнүүдэй бригада, электро-гагнуурша А. Недовский гэгшэд хүндэтэ захилнуудые дүүргэлгэдэ хабаадагша металлистнуудай мүрысөөндэ онсо шалгараһан байна. Эдэнэр даабаряа графигһаа урид дүүргэдэг байгаа.

Энэнь Украинын түлөөлэгшэдэй хүдэлдэг Ургал тосхондо заводһоо эльгээгдэһэн хоёрдохи иимэ клуб болоно.

ТУРИЗМ — ОЛОН МИЛЛИОН ЗОНОЙ АМАРАЛТА

1974 ондо 30 миллион үлүү тэй совет хүн зон суббото воскресениин үдэрнүүдтэ амаралтынгаа үеэр түрэл орон соогуураа аяншалга, экскурсяар ябаа. Туризмые саашадань хүгжөөлгэдэ зорюулагдаһан пресс-конференци майн 20-до туризмын ба экскурсиин талаар түбэй Советдэ болобо.

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ түбэй туризмын материальна ... боломжо улам һайжаржа байна гээд тэндэ тэмдэглэгдэбэ. Жэшээнь, нёдондо жэл 56 шэнэ гостиница, турбаза, кемпинг баригдаһан байна. Туристнуудай аян зам үргэдхэгдөө. Тэрэшэлэн уласхоорондын туризм саашадаа хүгжөөгдэнэ.

Энэ жэлдэ туристска ба экскурсионно эмхинүүд хүн зоной сүлөө сагые, амаралтые һайнаар үнгэргэхын тула ехэ хүдэлмэри ябуулха. 154 миллион турист ба экскурсант манай Эхэ ороной үзэсхэлэн һайхан газар нютагуудтай танилсажа, тэрэнэй түүхэ тухай һонирхолтой олон юумэ мэдэжэ абаха, түсэбтэ табан жэлэй гол шухала барилганууд дээгүүр ябаха байха.

(ТАСС).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Ниислэлэй худалдаа наймаанай транспорт» телевизионно документальна фильм. 10.35 — «Ород аяншалагшад ба шэнжэлэгшэд». 11.05 — «Курскэ трикотажна тухай үшөө дахин» — телеочерк. 11.35 — «Эрдэмтэдэй үгэ». 11.50 — СССР-эй МВД-гэй дотоодын сэрэгэй дуунай ба хатарай ансамблиин концерт (үнгэтэ). 12.20 — «Дэлхэйн залуушуул» (үнгэтэ). 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — «Нэгэн бултанай түлөө, бултадаа нэгэнэй түлөө» (үнгэтэ). 14.00 — «Таанарта зорюулагдаһан манай дуун ба хатар» (үнгэтэ). 14.30 — «Полевая почта». «Баатаршалга». 15.00 — Искусствын мастернуудай концерт. 16.30 — 16.40 — Забһарлалга. 16.40 — «Хабарай тарилга» (үнгэтэ). 17.10 — Документальна фильм. 17.20 — «Солдат и ведьма» — кукольна фильм-зүжэг. 18.30 — «Время». 19.00 — «Полевая почта». «Баатаршалга». 19.30 — Искусствын мастернуудай концерт (үнгэтэ). 21.00 — «Хабарай тарилга». КПСС-эй Брянска обкомой нэгэдэхи секретарь М. К. Крахмалев, Украинын КП-гэй Черниговскэ обкомой нэгэдэхи секретарь Н. В. Уманец ба Белоруссиин КП-гэй Гомельскэ обкомой нэгэдэхи секретарь В. А. Гвоздев дамжуулгада хабаадалсаха. 21.40 — «Солдат и ведьма» — кукольна фильм-зүжэг. 22.50 — 23.00 — Забһарлалга. 23.00 — Суута совет уран зохёолшын М. А. Шолоховой 70 жэлэйнь ойдо зорюулагдаһан суглаан.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.40 — Телевизионно һонин. 20.00 — Мяханай комбинадай ДК-гай уран һайханай бүлэгтэ хабаадагшадай концерт.

ХИЛЫН СААНАҺАА

телефон·телеграф·радио

ХАНОЙ

ВЬЕТНАМ АРАДАЙ ВОЖДЬ

ТАСС

ДРВ-гэй түрүүшын президент Хо Ши Минэй түрэһөөр 85 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан эндэ болобо. ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, республикын Национальна суглаанай Саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ Чыонг Тинь суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн байна. Вьетнамай революциие хүгжөөлгэдэ Хо Ши Мин угаа ехэ үүргэ дүүргэө гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Хо Ши Минэй эмхидхэн байгуулһан, хүмүүжүүлһэн партиин хүтэлбэри доро Вьетнамай хүдэлмэришэн анги, арад зон социалис революци хээд, хүгжэлтын капиталис шатые алгад гаран, гээгдэнти байһан хүдөө ажахытай орондо — Вьетнамай Демократическа Республикада социализм байгуулжа байна гэжэ Чыонг Тинь хэлэбэ.

Россидахи Октябриин ехэ революци, В. И. Ленинэй зохёолнууд Хо Ши Минэй революционно суртал бодолой бүрилдэн хүгжэлгэдэ шиидхэхы нүлөө үзүүлһэн байна гээд элидхэлшэ тэмдэглээ. Хо Ши Мин марксистско-ленинскэ теорине, Октябриин революциин дүй дүршэлые Вьетнамай байдалда тааруугаар хэрэглэһэн байна гэжэ Чыонг Тинь хэлэбэ.

БЕЙРУТ

УЛАСХООРОНДЫН УУЛЗАЛГА БЕЙРУДТЭ БОЛОБО

ТАСС

Афро-Азиин оронуудай һаналаа нэгэдэлгын комитедүүдэй ба Эб найрамдалай тала баригшадай комитедүүдэй уласхоорондын уулзалга Ливанай ниислэл хотодо боложо дүүрэбэ. Араб 12 ороной делегадууд, национально-сүлөөрэлгын хэдэ хэдэн хүдэлөөнэй, мүн Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй, Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаа. Азиин ба Африкын арадуудай һаналаа нэгэдэлгын эмхиин (ОСНАА) ба Афро-Азиин оронуудтай һаналаа нэгэдэхэ Палестинын комитедэй үүсхэлээр энэ уулзалга үнгэргэгдэһэн байна. Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү тэмсэлдэ араб арадуудай нэгэдэл бэхижүүлхэ, ябуулгануудыень залан шэглүүлхэ зорилготой байгаа.

Уулзалгын үедэ генеральна деклараци баталагдан абтаа. Дура хүсэлэнтэй байһан бүхы талануудай, эдэнэй дунда Палестинын араб арадай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар Женевэдэхи конференциие зарлаха шухала гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

ПАРИЖ

БАРУУН ЕВРОПЫН КОММУНИСТНУУДАЙ КОНФЕРЕНЦИ

ТАСС

Европын капиталис оронуудай Коммунис партинуудай конференци Франциин ниислэл хотодо боложо байна. Баруун Европын оронуудтахи хүдөө ажахын доройтон муудалга гэһэн асуудал зүблэхэ зүйлдэнь табигданхай. Таряашадай байдал һайжаруулхын тула хамтын ябуулга хэхэ дурадхалнуудые оруулха, эдэниие залан бэелүүлхэ гээшэ конференциин гол зорилго болоно.

ФКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ФКП-гэй ЦК-гай секретарь Г. Плиссонье түрүүшын заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, таряашадые ехэ ехэ монополинуудай дарлан мүлжэһэнһөө уламжалан, капиталис оронуудай хүдөө ажахы хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда ороно гэжэ тэмдэглээ. Таряашадай бүлэнэр үгытэй тулюур байдалда ороходоо, газараа орхижо, ондоо тээшээ ошохо баатай болоно.

Бельгиин Коммунис партиин, Даниин Коммунис партиин, Германиин Коммунис партиин түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, «Юрэнхы дэлгүүртэ» оронуудаймнай оролго таряашадай байдалда иимэ хүшэр бэрхэшээлтэй хойшолонгуудые тохёолдуулба гэжэ мэдүүлээ.

ЛИССАБОН

ДВС-эй ассамблейн пленумэй шиидхэбэринүүд

ТАСС

Португалиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй ассамблейн пленум эндэ болобо. Уласхоорондын байдал тухай, Португалиин учредительнэ суглаае һунгаһан һунгалта тушаа гадаадын хүн зоной һанамжанууд тухай республикын президент Кошта Гомешой хэһэн мэдээсэлые делегадууд зүбшөө.

Мартын 11-дэхи хэгдэһэн контрреволюционно хорото ябуулгануудай һүүлээр орон доторхи политическэ байдалай хүгжэлтые пленум дээрэ хаража үзэбэ.

Анголодо бэеэ даалан байдал олгодготой Португалидахи революционно хүгжэлтэ дэбжэлтэ бата холбоотой байна гээд ДВС-эй залан хүтэлбэрилгын комисси тэмдэглэнэ. Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөн хүн зониие революционно хүгжэлтэдэ хабаадуулдаг бусад эмхинүүдтэй холбоотоо эсэшэ сусашагүйгөөр бэхижүүлхэ ёһотой гэжэ анссамблей тогтоогоо.

БЕЙРУТ

Бейрудтэ хёмороо зүрилдөөн болобо

ТАСС

Бейрудтэхи Декван гэжэ райондо Катаиб гэдэг партиин фалангистнуудай ба палестинынхидэй хоорондо буудалдаан болобо. Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, майн 20-ной үдэр Декванда табан хүн алуулһан, 20 гаран хүн шархатуулагдаһан байгаа.

Ниислэл хотоһоо зүүгээр Палестинын зугадагшадай Тель-Аз-Заатар гэжэ лагериие һүүлэй хоёр һүниин турша соо фалангистнууд буудаһан байна гээд эндэ мэдээсэгдэнэ.

Апрель һарада Бейрудта болоһон зэбсэгтэ хёмороо зүришэлдөөнүүд орон доторхи байдалые хүшэр бэрхэшээлтэй болгожо, Р. Сольхын правительствые тушаалһаань буулгаһан байгаа. Правительствын ямар шалтагаанһаа тушаалһаа бууһан тухай тэрэ һаяхан парламент дээрэ мэдүүлгэ хэбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Барилга дээрэ — оньһожоруулга» — түрүү бэшэг.

Хоёрдохи хуудаһанда. «БАМ-ые бүхы оромнай барина» — хөөрэлдөөн.

Гурбадахи хуудаһанда. «Михаил Шолоховой хэшээлнүүд» (үргэлжэлэл).

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Туризм. Элүүр энхын албан.

ФОТО-ЗУРАГТА ДУРАТАЙШУУЛАЙ АНХАРАЛДА

«Буряад орон-75» гэһэн фото-зурагай конкурсын эмхидхэлэй комитет хотын фото-зураг буулгаха дуратайшуулые облпровсофой уран һайханай бүлгэмэй байшанда энэ оной майн 24-нэй 14 часта болохо выставкэдэ урина.

Хото, хүдөөгэй фотокружогуудые хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэй фото-буулгагшад энэ ииллзалгада уригдана.

Фотоконкурсын эмхидхэлэй комитет.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» майн 21-дэ Москвада үнгэргэгдэһэн тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 5 (бадминтон), 15 (уһан дээрэ бүмбэгөөр наадалга), 16 (гимнастика), 17 (уран һайханай гимнастика), 18 (городки), 26 (мотобол).

«Спортлото-2»: 3 (акробатика), 13 (уһанай-санын спорт), 20 (байдарка ба каноэгээр һэлюурдэлгэ), 34 (гарай бүмбэгэ), 35 (спидвей), 46 (хоккей).

(ТАСС).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01492. Заказ № 30444